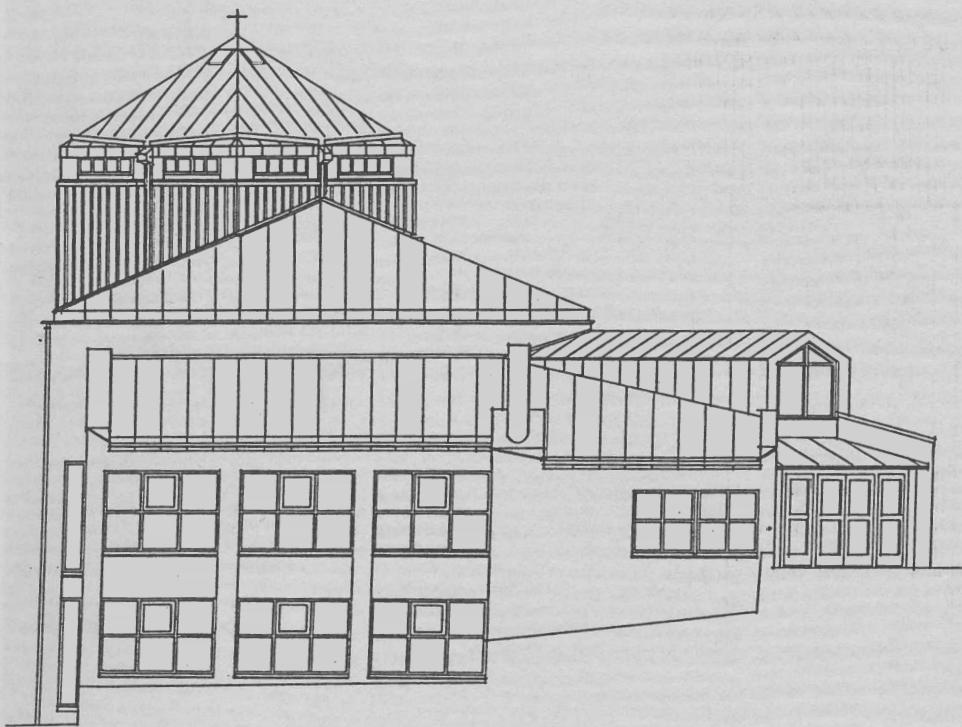

Bergen Døvekirke

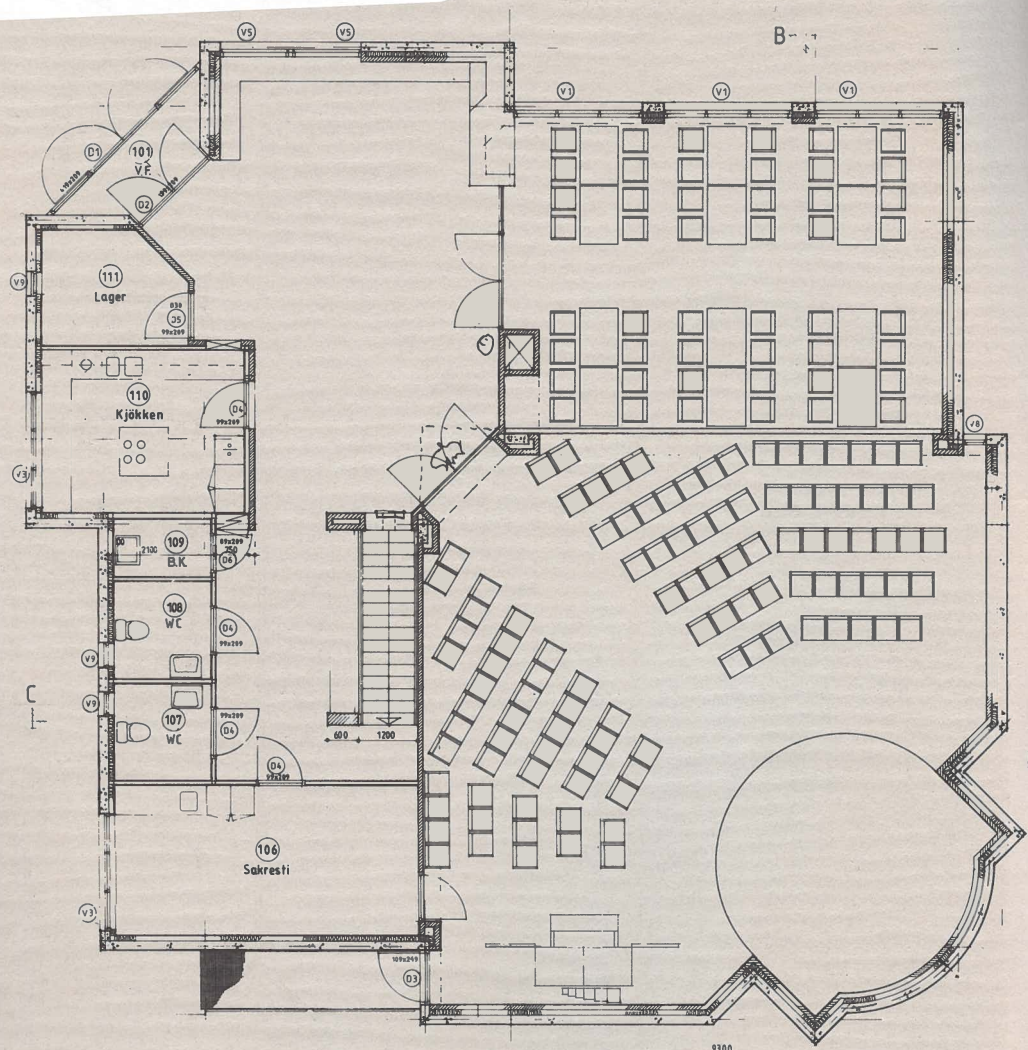

**Vigslingsgudstjeneste
søndag 10. desember 1989**

425 6

Mottatt fra Døves Menighet
14.11.2020

Tilhører Bergen Døvesenter

Bergen Døvekirke

Vigslingsgudstjeneste søndag 10. desember 1989

Prosesjon

3 x 3 slag med kirkeklokken i det prosesjonen kommer til våpenhuset.

PRELUDIUM

v/organist Bodil Fagerheim:

Intrada over «Syng for Herren, hele verden!» komponert til innvielsen av Bergen Døvekirke av Stein E. Skøyeneie

Menigheten reiser seg i det prosesjonen med prosesjonskrusifiks, flaggborg og de liturgiske gjenstander kommer inn.

Menigheten setter seg — de liturgiske gjenstander overleveres bisopen som setter disse på plass.

Salme nr 57

1. Syng for Herren, hele verden!
Alt som lever, rop med fryd!
Alle folk bli med på ferden
til hans hus med jubelld!
Tjen med glede Herren stor!
Lov hans navn og lyd hans ord!
2. Vi er hans, han gav oss livet,
kalte oss av intet frem,
i sin Sønn han har oss givet
barnerett og faderhjem,
og til himmelgleden sin
fører han oss engang inn.

3. Gå da inn i Herrens tempel!
Full av fryd er denne gang.
Følg det himmelske eksempel:
Fyll hans helligdom med sang!
Han er trofast, mild og sterk,
evig står hans ord og verk.

Åpningshilsen

v/døveprest Asgeir Straume

I Faderens Sønnens og Den Hellige Ånds navn. Herrens apostel sier:
«Alle ting blir helliget ved Guds ord og bønn» Slik skal også vi i dag vigsle denne kirken. Samlet her for Guds ansikt skal vi høre hans hellige ord, og bære våre bønner og vår lovsang fram for Guds trone i himmelen.

Hovedpresten for Norges døve fortsetter som liturg.

Kjære menighet! Nåde være med dere og fred fra Gud vår Far, og Herren Jesus Kristus.

La oss bøye oss for Gud og bekjenne våre synder.

Menighet og liturg:

Hellige Gud, himmelske Far. Se i nåde til meg, syndige menneske, som har krenket deg med tanker, ord og gjerninger og kjenner lysten til det onde i mitt hjerte. For Jesu Kristi skyld ha langmodighet med meg. Tilgi meg alle mine synder og gi meg å frykte og elske deg alene.

Menighet og liturg:

Kyrie eleison, Gud Fader, miskunne deg. Kyrie eleison, Herre Krist, miskunne deg. Kyrie eleison, Hellig Ånd, miskunne deg.

Liturg:

Ære være Gud i det høyeste!

Menighet og liturg:

Og fred på jorden blant mennesker som har Guds velbehag.

Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg.

Amen.

Kollektbønn for dagen:

Herre Jesus Kristus, du som skal komme igjen med stor makt og herlighet. Vi ber deg: Vekk oss opp av likegyldighet og falsk trygghet og lær oss å våke og be. Hold oss fast ved ditt hellige ord, så vi i tillit til din nåde glade venter din gjenkomst, du som med Faderen og Den Hellige Ånd lever og råder fra evighet og til evighet.

Menigheten: Amen

Liturgen: La oss høre vitnesbyrd fra den hellige skrift

Menigheten blir sittende under skriftlesingen.

1. Kongebok kap. 8 v/menighetsrådets leder Eilif Ohna

Det står skrevet i 1. Kongebok:

Da templet i Jerusalem skulle vigsles, trådte kong Salomo fram for

Herrens alter midt for hele Israels menighet. Han strakte hendene mot himmelen og sa: «Herre, Israels Gud! Det er ingen Gud som du, verken oppe i himmelen eller her nede på jorden. Men bor Gud virkelig på jorden? Se, himmelen, den høye himmel, rommer deg ikke, langt mindre dette hus som jeg har bygget. Vend deg til din tjeners inderlige bønn, Herre, min Gud, og hør det rop og den bønn som din tjener bærer fram for deg i dag. Våk over dette huset natt og dag, over det stedet der ditt navn skal bo, som du har sagt. Måtte Herren vår Gud være med oss slik han var med våre fedre ! Måtte han ikke forlate oss og ikke forkaste oss, men bøye våre hjerter til seg, så vi alltid går på hans veier og holder de bud, forskrifter og lover som han gav våre fedre. Da skal alle folkeslag på jorden sanne at Herren er Gud, han og ingen annen.»

Salme 689:

1. Kirken den er et gammelt hus,
står om enn tårnene faller;
tårnene mange sank i grus,
klokker enn kimer og kaller,
kaller på gammel og på ung,
mest dog på sjelen trett og tung,
syk for den evige hvile.

Salme 100 v/nestleder i menighetsrådet, Jorunn Koppen:

La hyllingsrop lyde for Herren, hele jorden ! Tjen Herren med glede, kom fram for ham med fryd! Kjenn at Herren er Gud ! Han har skapt oss, ikke vi selv, til sitt folk og til den hjord han vokter. Gå gjennom hans porter med takkesang, inn i hans tempelgårder med lovsang. Lov ham

og pris hans navn! For Herren er god, hans miskunn er evig, hans trofasthet varer fra slekt til slekt.

*

Vers 3.

Vi er Guds hus og kirke nu,
bygget av levende stener,
som under kors med ærlig huet
troen og dåpen forener.

Var vi på jord ei mer enn to,
bygge dog ville han og bo
hos oss med hele sin nåde.

Efeserbrevet kap. 2

*v/repr. for døvblittegruppen,
Harald Gåsland*

Det står skrevet i brevet til menigheten i Efesus:

«Dere er bygd opp på apostlenes og profetenes grunnvoll, men hjørnesteinen er Kristus Jesus selv. Han holder hele bygningen sammen, så den i Herren vokser til et hellig tempel, og gjennom ham blir også dere bygd opp til en bolig for Gud i Ånden.»

*

Vers 4.

Samles vi kan da med vår drott
selv i den laveste hytte,
finne med Peter der er godt,
tok ei all verden i bytte.
Ånd er og liv i hver en stund
ordet til oss av Jesu munn,
ordet kun helliger huset.

Apostlenes gjerninger kap. 2

*v/leder i Døves Misjonsforening,
Berit Bjørø:*

Det står skrevet i Apostlenes gjerninger:

«Peter svarte dem: «Vend om og la dere døpe i Jesu Kristi navn, hver og

en av dere, så dere får tilgivelse for syndene, og dere skal få Den Hellige Ånds gave. For løftet gjelder dere og deres barn og alle som er langt borte, så mange som Herren vår Gud kaller på». Også med mange andre ord vitnet han for dem, og han forfremte dem: «La dere frelse fra denne vrangle slekt». De som tok i mot hans budskap, ble døpt, og den dagen ble tre tusen lagt til menigheten. Trofast holdt de seg til apostlenes lære og samfunnet, til brødsbrytelsen og bønnene.

*

Vers 5.

Dog våre hus med kirkenavn
bygget til Frelserens ære,
der han de små tar mildt i favn,
er oss som hjemmet så kjære.
Hellige ting i dem er sagt,
der han har gjort med oss sin pakt,
han som oss himmerik skjenker!

*1. Korintierbrev kapittel 10
v/representant for speiderne,
Arvid Støyva.*

Det står skrevet i 1. Korintierbrev:

Velsignelsens beger som vi velsigner,
gir ikke det oss del i Kristi blod?
Brødet som vi bryter, gir ikke det oss
del i Kristi legeme? Fordi det er ett
brød, er vi alle ett legeme. For vi har
alle del i det ene brød».

*

Vers 6.

Fonten oss minner om vår dåp,
altret om nattverdens nåde,
alt med Guds ord om tro og håp
og om Guds kjærlighets gåte,
huset om ham hvis ord består:
Kristus, i dag alt som i går
evig Guds Sønn, vår gjensløser!

*Johannes Åpenbaring kap. 21
v/representant for døveskolene,
Raine Larsen.*

«I Ånden førte en engel meg opp på et stort og høyt fjell og viste meg den hellige by Jerusalem. Den kom ned fra himmelen, fra Gud. Den hadde Guds herlighet, og den strålte som den skjønneste edelsten, som krystallklar jaspis. Noe tempel så jeg ikke i byen, for Gud Herre, Den Allmektige, og Lammet er dens tempel. Og byen trenger ikke lys fra sol eller måne, for Guds herlighet lyser over den, og Lammet er dens lys. Folkene skal vandre i lyset fra byen, og kongene på jorden skal føre sine rikdommer inn i den. Byens porter skal aldri stenges etter dagen, for det er ingen natt»

*

Vers 7.

Give da Gud, at hvor vi bor,
alltid når klokkene ringer,
samles vi må om Jesu ord,
der hvor fra himlen det klinger:
«Verden vel ei, men dere ser:
Alt hva jeg sier, se det skjer!
Fred være med dere alle!»

Liturgen:

La oss bekjenne vår hellige tro:
(Menigheten blir sittende under tros-
bekjennelsen).

Jeg tror på Gud Fader, den allmek-
tige, himmelens og jordens skaper.

Jeg tror på Jesus Kristus, Guds en-
bårne Sønn, vår Herre, som ble unn-
fanget ved Den Hellige Ånd, født av
jomfru Maria, pint under Pontius
Pilatus, korsfestet, død og begravet,
for ned til dødsriket, stod opp fra de

døde tredje dag, for opp til himme-
len, sitter ved Guds, den allmektige
Faders høyre hånd, skal derfra kom-
me igjen for å dømme levende og
døde.

Jeg tror på Den Hellige Ånd, en hel-
lig, allmenn kirke, de helliges sam-
funn, syndenes forlatelse, legemets
oppstandelse og det evige liv.

Amen

KIRKESPILL

Salme før prekenen:

Nr. 5. Gjør døren høy!

1. Gjør døren høy, gjør porten vid!
Se, ærens konge kommer hit!
Han hersker over alle land
og er all verdens frelser sann.
2. Rettferdig kommer han her ned
og bringer salighet og fred,
saktmodig fremmer han sin akt
og herske vil med miskunns makt.
3. Han roper ut et nådens år,
vår nød ved ham en ende får,
derfor av lengselsfulles tall
en gledesang ham møte skal.
7. Mitt hjertes dør jeg åpner deg,
o Jesus, kom hit inn til meg,
og ved din nåde la det skje
at jeg din vennlighet må se.
8. Ja, ved din Hellig Ånd det gjør
vi daglig åpner deg vår dør,
og deg oss kun til frelse vet,
velsignet i all evighet !

*Biskop Per Lønning taler over
dagens tekst: Lukas 12: 35-40*

*Salme etter prekenen nr. 19:
Kom, konge, kom i morgenglans.*

1. Kom, konge, kom i morgenglans
og bryt din seiers vei
for rikte som med himmel, jord
tilhører evig deg!
2. Kom herlig som når himlens sol
går opp med gyllen glød,
og ikke som da først du kom
til spott og strid og død!
3. Kom, konge, kom i morgenglans
og gjør en ende bratt
på jordens mørke, tenn den dag
som aldri mer blir natt!
4. Kom herlig med den lyse dag
som klart er forutsagt,
da retten har alt råderom
og sannheten all makt!
5. Kom, konge, kom i morgenglans
med herligheten klar
som folket ditt har stundet mot!
Kom, konge, kom, vær snar!

Kunngjøringer.

Biskopen:

La oss vende oss til Gud i bønn:

Lovet være du, vår Gud, universets Herre. Himmelland og jord kan ikke romme deg, og likevel vil du bo hos oss ved ditt Ord og dine Sakramenter, og gjøre oss til et tempel for ditt hellige og underfulle nærvær.

Vi ber deg, la din frelsende gjerning lykkes også i vår menighet, og i dette hus som i dag vigsles til din tjeneste og til din ære.

Menigheten:

Herre, hør vår bønn.

Biskopen:

Velsign forkynnelsen av ditt ord, og la det lyde klart og rent fra denne prekestol, med Ånd og kraft som bevis. La den som bringes til denne døpefont, få del i dåpens nåde og bli forenet med din Sønn i hans død og oppstandelse. Gi oss ved dette alterbord del i Jesu Kristi legeme og blod. Gjør dette hus til et bønnens hus for ditt folk, og ta du i mot all lovsang, takk og tilbedelse som stiger opp til deg fra dette sted. Vekk opp våre hjerter ved din Hellige Ånd, så vi med glede kommer og tar i mot ditt ord.

Menigheten:

Herre, hør vår bønn.

Biskopen:

Himmelske Far, velsign vårt folk og land, vår konge og hans hus og alle som har myndighet og ansvar i samfunnet. Trøst de syke og sørgende, vær nær hos alle ensomme, kom med det evige livs håp til dem som strir med døden. Og når vi en gang føres til den siste hvile, la oss da få være i din hånd. Gi oss en salig oppstandelse på den siste dag, og la oss få bo hos deg i den evige by, det nye Jerusalem, hvor intet tempel er, for du Herre, allmektige Gud og Lammet er dens tempel.

Menigheten:

Hør vår bønn. Amen

Alle:

Fader vår, du som er i himmelen! La ditt navn holdes hellig. La ditt rike

komme. La din vilje skje på jorden som i himmelen. Gi oss i dag vårt daglige brød. Forlat oss vår skyld, som vi og forlater våre skyldnere. Led oss ikke inn i fristelse, men frels oss fra det onde. For riket er ditt, og makten og æren i evighet. Amen.

MENIGHETENS TAKKOFFER TIL DEN NYE KIRKEN

Vi går rundt alteret og gir vår gave.

Takkebønn:

Herre Gud, himmelske Far, din er jorden og det som fyller den. Alt vi eier tilhører deg. Velsign disse gaver, så de kan bli til gagn for ditt rike og for vår neste, ved Jesus Kristus, vår Herre. Amen

VIGSLINGSERKLÆRING V/BISKOP PER LØNNING

Biskopen:

Kjære menighet! Dette kirkehus, med alt som hører til, er nå tatt i bruk. Ved Guds ord og bønn er det vigslet og helliget til Guds ære og Hans menighets oppbyggelse i troen på Jesus Kristus. Fred være med dette hus og med alle som går inn i det.

I Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn. Amen

Sluttsalme 597:

Skriv deg Jesus på mitt hjerte.

Skriv deg, Jesus, på mitt hjerte,
du min konge og min Gud,
at ei lyst, ei heller smerte,
deg formår å slette ut!
Denne innskrift på meg sett:

Jesus ifra Nasaret,
den korsfestede, min ære
og min salighet skal være.

VELSIGNELSE OG UTSENDELSE

Biskopen:

Herren være med dere!

Menigheten:

Om med deg være Herren!

Biskopen:

Herren velsigne deg og bevare deg.
Herren la sitt ansikt lyse over deg og
være deg nådig. Herren løfte sitt
åsyn på deg og gi deg fred.

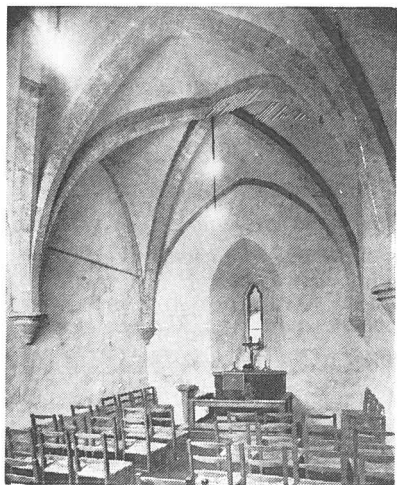
Menigheten:

Amen, amen, amen.

3 x 3 slag med kirkeklokken

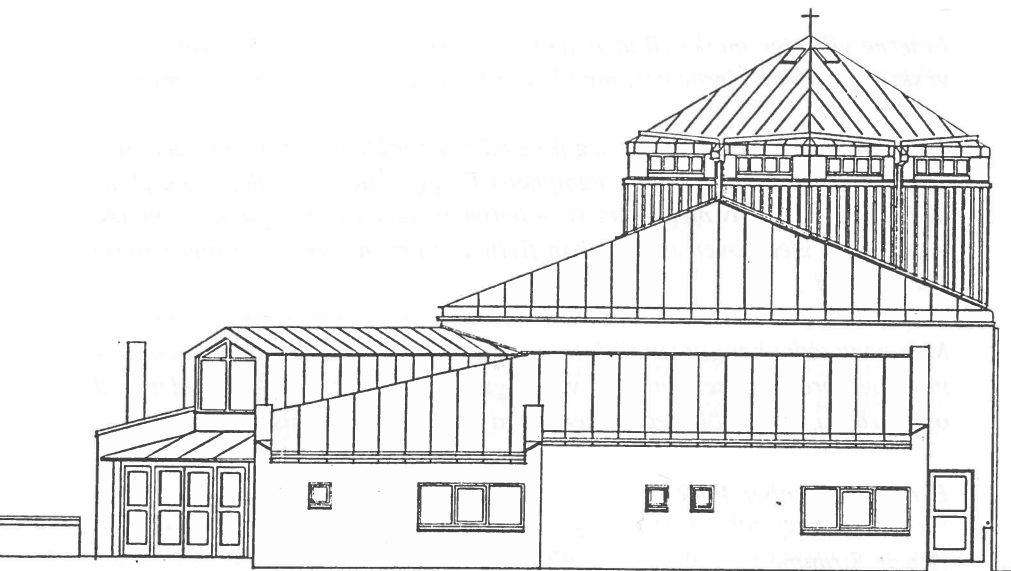
Postludium: J. S. Bach: Fuge i G-dur.v/organist Bodil Fagerheim

*Prosesjonen forlater kirken.
Menigheten reiser seg og står når
prosesjonen går ut.*

**DØVES
MENIGHET –**

PÅ VANDRING MOT EGEN DØVEKIRKE

Forord

Det er ikke skrevet så mange tykke og store bind om døves historie. Ikke fordi døve ikke har en historie, men mer fordi det har vært vanskelig å finne fram til kilder. Det gjelder også de kirkelige sider av døves historie. I forbindelse med arbeidet for å få reist ny Døvekirke i Bergen - har jeg i arkivør og på andre måter støtt på endel stoff som fortjener å bli flyttet ut av arkivskuffer og kartonger og bli kjent blant levende mennesker.

Den som kjenner menighetens historie vil sikkert savne mye. Skolene er ikke tatt med — selv om Døves menighet spilte en aktiv rolle da førskolen for hørselshemmede ble opprettet.

Stiftelsen av Døves Alders- og Sykehjem er ikke tatt med, selv om vi vet at ikke minst døveprest Hammer la ned mye arbeid for å få reist institusjonen.

Døves misjonsforening er nevnt i forbindelse med betydelig innsamling til ny Døvekirke. Vi vet at det kunne skrives mye om misjonsengasjementet i Døves menighet.

Døves Glede er ikke tatt med — selv om vi vet at det er sendt mange takkebrev fra Døves menighet for den støtte medlemmene har gitt gjennom mange år. Det er ikke lite vi har fått til Nonneseter kapell nettopp fra Døves Glede!

Leserne vil legge merke til at billedstoffet for det meste er av nyere dato, vi skulle mer enn gjerne hatt med bilder fra tidligere tider, men... men...

Det som her er skrevet — gir seg ikke på noen måte ut for å være den hele og fulle historien om Døves menighet i Bergen, men er heller noen glimt og bilder fra en aktiv menighets liv — heftet må da også leses på denne måten — skrevet i glede over at vi nå kan flytte inn i egen kirke etter mer enn 60 års ventetid !

Menighetsrådet har gitt sin tilslutning til at dette stoffet kunne trykkes sammen med programmet for selve vigslingsdagen — slik at vi kan ta det med oss — bli i det og bli bedre kjent med vår egen nære historie.

Bergen, desember 1989

Asgeir Straume

Menighetens geografi og historikk

Da Det Vestenfjelske døveprestdistrikt ble opprettet — omfattet det tidligere Bjørgvin og Stavanger bispedømme. Da det ble opprettet egen stilling som assisterende døveprest i Stavanger og senere fast stilling som døveprest for Agder og Rogaland — omfatter distriktet nå det gamle Bjørgvin bispedømme (med deler av det nyopprettede Møre bispedømme).

Det kristelige innslag i de døves liv i Bergen har i lang tid vært sterkt. Muli-gens henger dette sammen med det gode arbeidet som ble drevet ved bar-neskolen for døve som var i Bergen til omkring århundreskiftet 1900. Det var trolig søndagsandaktene på døveskolen som la grunnlaget for opp-takten til stiftelsen av Bergen Døveforening i 1880.

Noe menighetsliv i vanlig betydning var det ikke i de første 40 årene av fore-ningsens historie. Det var foreningsstyret som sørget for mer eller mindre regelmessige andakter ved hørende prester og legmenn. Disse kunne ikke tegnspråk, og det var nødvendig med tolk. Kontakten var derfor begrenset. Tilslutningen til disse andaktene ble derfor ikke alltid like god.

Fra 1890 årene kom imidlertid døveprest Conrad Svendsen på besøk et par ganger i året, under disse besøkene forrettet han gudstjeneste. Han har selv ofte nevnt hvor takknemmelige tilhørere han hadde i de døve i Bergen. Han ble fort klar over hvor viktig det var å få egen prest for døve på Vestlandet, med bopel i Bergen. I mange år ble det fra døveforeningen her sendt hen-stilling om slik stilling.

I 1921 kom menigheten et stykke på vei. Myndighetene bevilget midler til en prest for døve i Bergen, riktignok var det bare en bistilling. Likevel ble dette til stor hjelp og glede for de døve. Alf Wiig ble tilsatt samme år — og fra da av kom menighetslivet inn i fastere former. Menighetsråd ble valgt og menighetspleie ble bygget ut med eldre og sykebesøk. Det ble også ord-net med juleutdeling til spesielt vanskeligstillede døve.

I 1927 fikk 8 personer utdelt kr 10.- hver , 4 fikk kr 5.-

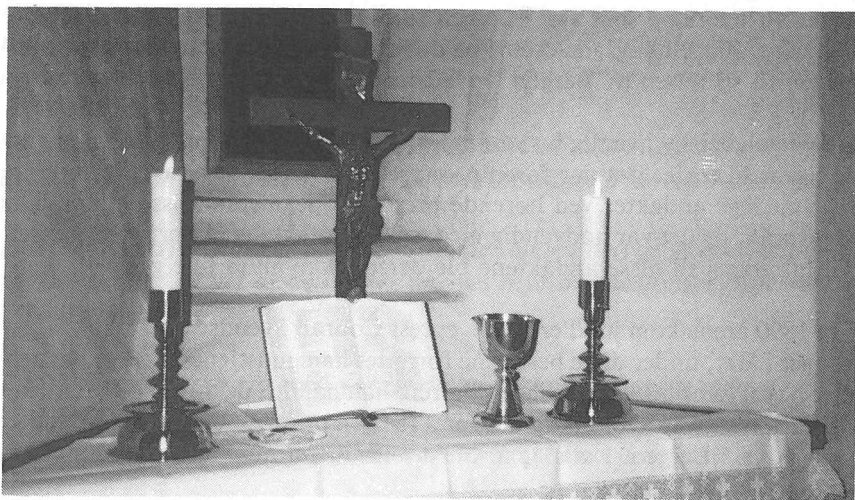
Gudstjenester og kirker

Gudstjenestene ble holt i Pleiehjemmets kirke, en tid også i en interrimskir-ke på Gyldenpris. I Sandviks tid ble gudstjenestene flyttet til Domkirkens skrudhus — og der kom døve sammen til gudstjenester helt fram til Nonne-seter kapell ble tatt i bruk i 1951.

I 1934 fikk menigheten prest i full stilling. Snart meldte også tanken om egen kirke seg og innsamling av midler ble satt i gang. I 1939 fikk menighe-

ten en testamentarisk gave på 13- 14 000 kroner og denne gaven ble lagt til kirkefondet.

Først var det meningen å innrede et kapell i Døveforeningens hus i Vestre Torvgate 20 A. Det planlagte kapellet ble godkjent av Departementet. Det viste seg imidlertid praktisk vanskelig å gjennomføre planene, Bergen Døveforening solgte til slutt også eiendommen. Samtidig som menigheten måtte gi opp kapellplanene — kom arkitekten med tipset om Nonneseter kapell — og menigheten fikk adgang til å inngå en leieavtale med Fortidsminnesforeningen.

Alteret i Nonneseter kapell. Vi er glade for at vi har fått godkjenning til å overføre dette kjente til et sidealter i Døvekirken.

Vi tar med noen tall fra den gang menigheten pusset opp kapellet:

Arkitekt Kristian Bjerknes beregnet seg kr. 300,- for utført arkitektarbeid — datoen var riktig nok 30. mars i 1948.

Ellers kom vindusplate i kleberstein på kr. 250.- Reparasjon av gammel stein i vindu , 9 timer til en timepris av kr 4.50 = 40, 50 !

Bistand fra «Gamle Bergen» til restaureringsarbeid hadde en varierende timepris fra kr. 3. 03 til kr 6.62

Selv om prisene den gang synes utrolig lave sett med våre øyne i 1989 — gjorde allikevel istandsettingen av Nonneseter kapell et stort innhugg i de innsamlede midlene — den totale kostnaden beløp seg til flere ti- tusener av kroner.

Redaktør Thorbjørn Johan Sander har i boken «Med landets døve gjennom 100 år» beskrevet Nonneseter kapell på følgende måte :

«Det er en fin og intim døvekirke i Kaigaten, men der er ikke bygd til døvekirke. Menigheten fikk overta det gamle bygget, som i sin tid hadde vært kapell for Nonneseter kloster. Ved større anledninger blir det for trangt. Prestekontoret er knøtt-lite. Menigheten ønsker seg bedre arbeidsforhold.

Pastor Hammer har anmerket følgende i Kallsboken : «Det er nok for lite og egner seg ikke for stort mer enn vanlige gudstjenester. Men de døve er glade i kirken sin «.

12. august 1951 ble Nonneseter kapell innviet til døvekirke. Kapellet har stått i over 700 år og har en interessant historie. Kong Magnus Lagarbøter besøkte Bergen 1262 — den nyfødte sønnen Olav ble overlatt til pleie i klosteret, han ble der vinteren over. 1. februar 1277 testamenterte Magnus Lagarbøter den store sum av 40 mark sterling + jordegods av sin mors arv til klosteret. Senere fikk klosteret også gaver av private. Av disse gavene ble så det lille kapellet bygget til den store klosterkirken, fra først av trolig brukt som sakristi. Det er ikke ofte at Nonneseter kloster er nevnt i historien — og år 1528 gav Kong Fredrik I. bort klosteret med diverse eiendommer til Vincent Lunge «for den troskap og tjenester han hadde bevist kongen og Norges rike. Gaven omfattet klosteret og 272 gårder i Hardanger, Sunnhordland, Nordhordland, Voss og Sogn. Vincent Lunge bygget om klosteret til festning og privat bolig for seg selv, nytt navn ble Lungegården.

I 1578 ble en hel del stein brutt og bortført, og i 1599 ble en del av muren gitt til Domkirken for å sette denne i stand.

Til tross for disse plyndringene stod det fram til 1724 fremdeles et stort murt tårn med hvelving og en vindeltrapp. Søndre del av kirken med sine vindusåpninger stod, likeså noen fine hvelvede kjellere, det meste av dette ble imidlertid revet under hovedreparasjon av Lungegården i 1724.

I 1891 var det brann i Lungegården — endel av bygningene ble totalskadet og resten ble solgt. Kirkegrunnen ble lagt ut til tomter for nye hus — tårnhallen og den sydlige hvelvingen ble kjøpt av Fortidsforeningen.

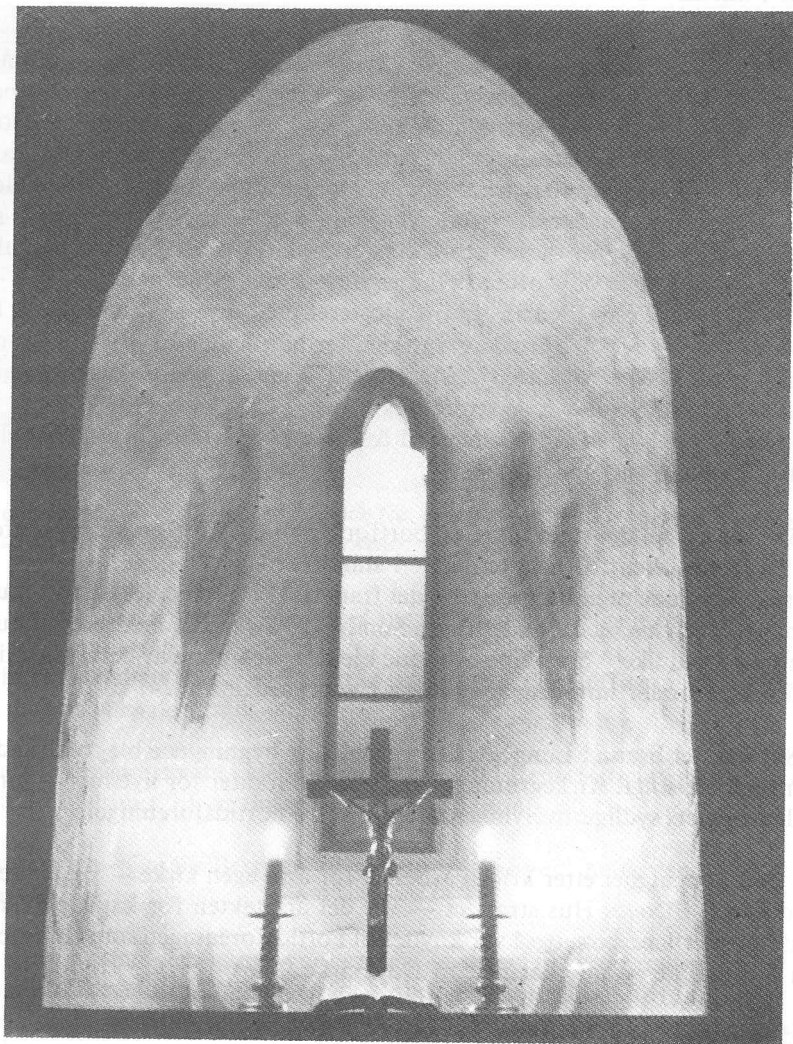
Da Døves menighet etter krigen arbeidet for å få egen kirke — og planene med kapell i Døves Hus strandet — var det arkitekten for kapellplanene, Kristian Bjerknes, som også var knyttet til Fortidsforeningen som fikk ideen om å bruke det gamle kapellet til Døvekirke.

Ved istandsettingen måtte de gå meget varsomt fram — alt skulle være så nær det opprinnelige som mulig.

Kapellet er enkelt, men ualminnelig vakkert

Da biskop Ragnvald Indrebø vigslet kapellet til Døvekirke — sa han blant annet:

Når menigheten er samlet om Guds ord og til bønn og sang, da er Jesus der og kommer til hver enkel sjel med sitt kall og sine gaver. Slik har det vært alle dager. Denne kirken er ikke fra i dag. Den ble bygget for sju hun-

Det er vakkert i Nonneseter kapell — rommet stemmer til høytid og tilbedelse.

dre år siden. Også da leste man Guds ord og ba og sang her, også da minnet kirkehuset selv om Jesus. Også da var det hjerter som trengte dette, og som kom hit for å minnes om Jesus og møte ham. Slik har Jesus gjennom slektene brukt kirkehuset til et møtested, hvor han og menneskesjelen kunne møtes. Og han er trofast, han er den samme i dag som alltid. Det er gildt at dere har fått en slik gammel kirke, som vitner for dere at Jesus er i gård og i dag den samme, ja til evig tid.

Men skal dette møtestedet bli til gagn for våre sjeler, skal det få minne oss om Jesus og føre oss ansikt til ansikt med ham, så må vi bruke det, så må vi komme hit når han kaller på oss. Og det gjør han hver gang det lyses til gudstjeneste her.

Gud velsigne kirken, den som skal være her i Kristi sted og forkynne Ordet og dele ut nattverden, og alle som kommer inn under dette hvelv. Til Guds ære og til frelse for mange dyre menneskesjeler. Amen.

1. søndag i advent, 3. desember 1989 feirer Døves menighet den siste døvegudstjenesten i Nonneseter kapell. Den dagen tar vi med oss fra kapellet det vi er blitt glade i gjennom disse årene. Det skal føres over til den nye kirken.

Arbeidet med ny Døvekirke i Bergen

Da døveprest Ragnvald Hammer «offesielt» gikk av som døveprest for Vestlandet 30. 11. 1980 — ble det i en tale «blåst nytt liv i tanken om ny Døvekirke». Få hadde vel som han og hans nærmeste medarbeidere følt behovet

Menighetsrådet som startet det hele !

for en menighetsbyggende kirke, en arbeidskirke som kunne fungere som et livssenter for en menighet.

Menigheten var imidlertid «bankerott». I 1981 fikk menigheten et driftstilskudd fra Bergen kommune på 12900 kroner, det skulle dekke oppvarming, lys, forsikring, renhold, lønn til kirketjener og organist. Det var hele det offentlige tilskuddet — og Bergen kommune ga det av sitt gode hjerte uten noen plikt til det! Resten måtte menigheten samle inn, største delen ved de gudstjenestene døvepresten hadde rundt i distriktet. Ble ikke det nok — måtte vi ty til reservefond, penger som egentlig skulle gå til bygging av ny kirke. For å unngå å tappe reservefondet, betalte pastor Hammer de siste års underskudd av egen lomme !

Gjennomgang av diverse regnskaper for menigheten viser at i årene 1950 — 1984 har det vært samlet inn en kapital som med renter ville ha kommet opp i 4.4 millioner kroner. På grunn av de forhold som er beskrevet ovenfor — hadde menigheten kr. 76. 000 til disposisjon da arbeidet med ny Kirke for alvor startet i 1983/84. Resten hadde gått med til driften av Nonnese-ter kapell.

Daværende hovedprest for Norges døve, Gudmund Dueland påla ny døveprest særlig å arbeide for å få reist ny Døvekirke og bedre økonomien.

30. oktober 1982 kom Dueland til Bergen for å ha et møte med menighetsrådet. På møtet orienterte Dueland om Stat — kirkemeldingen og Kirkedepartementets forslag i Statsbudsjettet om å bevilge kr. 50. 000 til støtte for de 4 døvemenighetene i landet. Dueland pekte på at Stat — kirkemeldingen åpnet for en viss mulighet til også å få hjelp til å bygge ny kirke i Bergen.

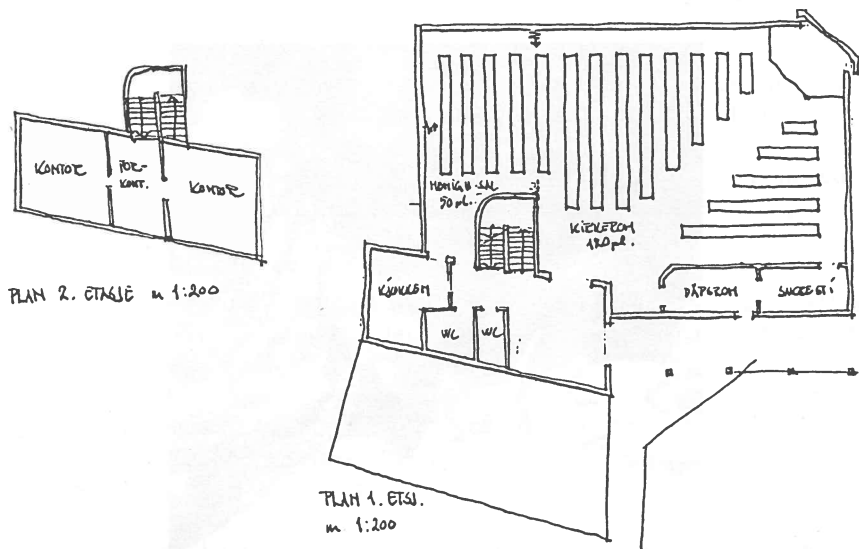

Planleggingskomiteen for ny Døvekirke i Bergen under et av møtene. Her er det organisasjonsplan og romprogram som nettopp er gjort ferdig. Fra venstre: Jorunn Koppen, Rune Anda, Arkitekt Lasse Bjørkhaug, Norunn Ellingsen, Asgeir Straume og Eilif Ohna.

15. juni 1983 leser vi følgende i protokollen for menighetsrådet:
Rapport fra planleggingskomiteen om at de har hatt kontakt med en arkitekt som skal undersøke om vi kan få til en utvidelse av lokalene i Kaigaten 1 E. Blant annet må to hus rives. Honorar pr time er kr. 180.- og pengene bevilges fra driftskonto.

Etter møte med kommunen, ordfører og tekniske sjefer, viste det seg umulig å tenke på Kaigaten og Nonneseter som blivende sted. Fra kommunalt hold ble det antydnet at vi burde se oss om etter en annen tomt. Noe vi også gjorde. Vår arkitekt, Lasse Bjørkhaug hadde et våkent øye for prosjekt «Ny Døvekirke» - og sporet opp en mulig tomt i Kong Oscarsgate, like ved st. Jørgens kirke.

Fra menighetsrådets protokoll heter det 21. september 1983. — Arkitekt Lasse Bjørkhaug redegjorde for arbeidet med ny Døvekirke. Vedtak: Arkitekt Bjørkhaug får bruke inntil 40 timer til undersøkelser og forprosjekt for tomten Kong Oscarsgt 53. Døveprest Straume gis i oppdrag å undersøke med Departementet om lån og tilskudd til byggingen.

En tid håpet vi å få tomt til kirke i Kong Oscarsgate. Arkitekten laget dette forslaget. Som vi ser er det betydelig mindre enn den kirken vi har fått nå, dette fordi tomten var så liten.

24. november får menighetsrådet orienering om at Institutt for byfornyng har gitt avslag på søknad om kjøp av tomten Kong Oscarsgt. 53. Menighetsrådet gjør vedtak om at planleggingskomiteen og arkitekt Bjørkhaug skal arbeide videre med tomtespørsmålet.

Arkitekt Bjørkhaug hadde i mellomtiden laget et forprosjekt tilpasset tomten i Kong Oscarsgt. Tomten var imidlertid så liten at f. eks. kontoravdelingen var henvist til 2. etasje med trapp opp.

Et historisk bilde: Befaring på den fremtidige kirketomten under bispevisitasen. Vi ser fra venstre underdirektør Guttorm Queseth, advokat Helge Tveit, domprost Nils Monstad og biskop Thor With.

Jorunn Koppen skriver under i protokollen for Døves menighetsråd. I den står mange viktige vedtak som skritt for skritt har ført til at kirken i dag står ferdig !

18. januar 1984 sendte så menighetsrådet søknad til Bergen kommune om å få tildelt sentral tomt til bygging av ny Døvekirke. Søknaden ble aldri besvart og menigheten har heller ikke etterlyst svar — fordi et nytt og aktuelt tomtealternativ dukket opp: Kalfarvei 77 !

24. april 1984 ble menighetsrådet orientert om den aktuelle eiendommen — Bergen Handelstands Understøttelsesforenings tidligere aldershjem. Arkitekt Lasse Bjørkhaug viste lysbilder fra eiendommen og la fram tegninger av huset på tomten.

En stor dag for Døves menighet. Den første bispevisitasen på over 60 år ! Fra venstre: Liv Ekeland, Asgeir Straume, Thor With, Ragnvald Hammer og Anders Kjuus.

Enstemmig vedtak:

1. Døves menighet i Bergen sender brev til Bergen Handelsstands Understøttelsesforening med anmodning om å få kjøpe eiendommen Kalfarvei 77 til formål å bygge ny Døvekirke.

Døves menighet anmoder om å få ha eiendommen «på hånd» i to måneder for å undersøke finansieringsmuligheter via Departementet og våre bankforbindelser.

2. Døveprest Asgeir Straume gis fullmakt til å kontakte Kirke- og undervisningsminister Kjell Magne Bondevik med sikte på å få et møte med ham i dagene 2. — 5. mai.

Eilif Ohna velges til å møte sammen med Straume dersom det lykkes å få til et slikt møte. Ohna velges til å føre saken for Departementet sammen med Straume, den siste som tolk.

Asle Karlsen supplerer planleggingskomiteen som i utvidet form fungerer som finansieringskomite for den nye kirken.

Siden april dagene i 1984 har det gått slag i slag.

Etter forslag fra arkitekten — valgte menigheten tre representanter til å reise for å besøke nyere kirker i Norge og Danmark. Jorunn Koppen, Berit Bjørø og Asgeir Straume reiste sammen med arkitektene Lasse Bjørkhaug og Atle Strønstad. Formålet var særlig å se på kommunikasjonsforholdene med vekt på lyset i kirkene. Kunnskaper fra denne turen er søkt overført til den kirken vi nå tar i bruk.

Et siste og avgjørende møte ble holdt i Kirkeavdelingen og sammen med Stortingets Kirke- og undervisningskomite den 21. november 1984. Møtet resulterte i politisk støtte fra Kirke- og undervisningskomiteen med sterk oppfølging av Kirkeavdelingen. På få dager ble det ordnet med lån fra Opplysningsvesenets Fond til kjøp av eiendommen Kalfarvei 77.

Terrengmodellen over Kalfarvei 77 — med Kirken og Døves hus plassert i forhold til hverandre — ble ivrig studert og diskutert på et menighetsmøte.

Vi legger ikke skjul på at vi som reiste til Oslo som representanter for Døves menighet (Eilif Ohna, Asgeir Straume, Helge Tveit og Lasse Bjørkhaug, assistert av hovedprest Anders Kjuus) var meget spente på utfallet. En morsom episode i Stortingets vestibyle har vi i ettertid kost oss med mange ganger. Vi stod der og speidet mot døren der vi ventet at sekretæren fra Kirke- og undervisningskomiteen skulle komme for å hente oss. Døren gikk opp og ut kom en mann, han så seg litt rundt før han med bestemte skritt kom mot

oss, stoppet foran Eilif Ohna, rettet seg opp i giv akt og sa: «De må være den amerikanske generalen, velkommen». Samtidig gikk hoveddøren opp — og inn kom et uniformert følge. Mannen bråsnudde og gjorde ny honør — vi hørte at han gjentok samme setningen, denne gangen til rette vedkommende!

Planene for ny Døvekirke var etterhvert godt kjent i miljøet og ennå videre. Til inspirasjon for menigheten mottok vi sommeren 1984 2000 \$ fra Iver Dymbe i USA — pengene var en gave til minne om hans døve bror, Lars Dymbe fra Voss.

Astri Eng benyttet enhver anledning til å slå et slag for den nye Døvekirken. Etter hvert ble det store midler hun selv ga eller aktivt var med og samlet inn.

Døves misjonsforening besluttet omtrent samtidig å gjøre et opphold i innsamlingen til døvesenteret på Madagaskar og heller samle inn penger til ny Døvekirke, ved innvielsen har disse pengene forrentet seg til ca 200. 000 kroner og blir brukt til delfinansiering av det nye orgelet.

En av de ivrigste i denne sammenheng var Astri Eng. Hun var døvelærer og gift med tidligere rektor ved yrkesskolen for døve i Bergen. Da de to solgte hytta «Tabu» - ble midlene etterhvert gitt til ny Døvekirke — tilsammen kr 150. 000.-

Etterhvert klarte menighetsrådet ved hjelp av store og små gaver å bygge opp et respektabelt fond som kunne utgjøre egenkapital ved byggingen.

En stor dag — Jorunn Koppen og arkitekt Bjørkhaug kan presentere forprosjektet til Døvekirken for et menighetsmøte !

21. februar 1985 ble en merkedag for menigheten. Menighetsrådet hadde møte og fikk seg forelagt forprosjektet for den nye kirken. Menighetsrådet vedtok enstemmig å presentere planene for et menighetsmøte. Og kirke-modellen og tegningene ble hilst velkommen og ivrig debattert. Forprosjektet gikk så til Departementet for godkjenning.

Før Departementet ga sin godkjenning — ble det sendt ut til høring i ulike instanser. Blant annet ga samtlige medlemmer i Rådgivende komite sin uttalelse, hovedpresten for Norges døve sa sitt, kirkearkitekt Muri i Departementet kom med en lengre utredning der han hadde mye godt å si om prosjektet — og så: lille julaften 1985 kom Departementets godkjenning av forprosjektet !

Det ble mange ganger for trangt i Nonneseter kapell, av og til lånte vi storsalen i Døveforeningen til gudstjenester. Her er det Liv Ekeland som har laget alter på scenen.

I året 1986 ble det pusset litt på planene, men det var ikke mulig å komme i gang med arbeidet. Først etter et nytt møte i Departementet 27. januar 1988 der Departementet bl. a. gjorde krav om et byggekyndig medlem i byggekomiteen — ble det gitt «blinkende gult lys» - og i juni samme år gikk byggelån i orden -vi var i gang ! Og kirken blir bygget ved lån fra Opplysningsvesenets Fond, med tomtekostnadene har Fondet en pant i eiendommen i overkant av 9 millioner kroner !

Bispevisitas og visitasgudstjeneste i Døves menighet i desember 1984. Biskop Thor With forretter med døveprest Asgeir Straume som tolk.

Det ble en hektisk tid utover sommeren og høsten- søknader skulle behandles i ulike kommunale organ, anbudsmateriell skulle sendes ut — det ble møte på møte for å få alt klart.

Like før jul i 1988 startet entreprenør Terje Larsen de første forberedende arbeidene med adkomstvei til kirketomten.

Over nyttår kom det for alvor fart i arbeidet — og 3. juni kunne menigheten legge ned grunnsteinen til den nye kirken. I grunnsteinskkrinet hadde vi blant annet lagt ned tegninger og beskrivelser av bygget, en bibel som hadde tilhørt en av de varmeste forbederne og givne til kirken, Thea Sydnes, Døves Tidsskrift nr 22 fra 2. juni 1989, Budstikken nr 5 fra 25. mai 89, de døves blad nr 1, 2 og 3 1989. De historiske bøkene «Med landets døve gjennom 100 år», Bergens Døveforenings historie 1880 — 1950, Bergens Tidende fra 3.juni og gangbar mynt fra denne tiden.

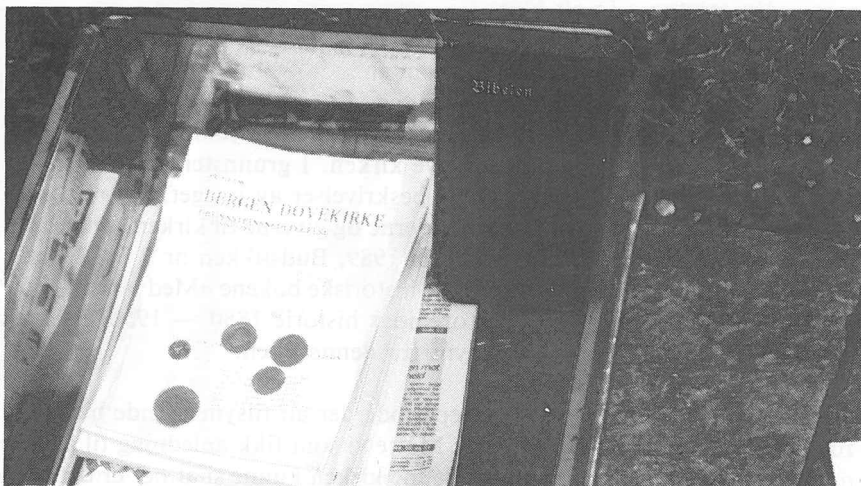
Og nå — etter en utrolig fin byggeperiode der alt tilsynelatende har glidd fint -kan vi ta denne kirken i bruk. Måtte vi som fikk anledning til å være med og som fortsatt kan få bruke denne kirken kunne si at her er det godt å være !

Entreprenør Terje Larsen A/S har begynt arbeidet i Kalfarvei 77 -bildene er tatt like over nyttår 1989.

Det er ikke lett å skille mellom menighet og forening i Bergen. Det er ofte de samme personer i menighetsråd og Døveforening, dermed har situasjonen i Bergen alltid vært preget av et særdeles godt samarbeid. Døves menighet har alltid fått disponere Døveforeningens lokaler til sine program og fester, og Døves menighet har de siste 8 årene disponert kontorrom i Døves Hus. I lengre perioder har døvepresten vær medlem av styret.

Forbundsleder Toralf Ringsø skriver i sin hilsen at Døvekirke og Døveforening ligger side om side og danner et senter for døve — åndelig og kulturelt. Vi håper at dette vil oppleves godt for alle som Døveforening og Døvekirke skulle være til hjelp, støtte og glede for.

Noe av innholdet i grunnsteinen.

*Fra grunnsteinsnedleggelsen
3. juni 1889: Hovedprest Anders
Kjuus støper ned steinsskrinet.*

Assisterende prester

Da Conrad Svendsen ble Norges første døveprest — fikk han etterhvert assisterende prest i Bergen. Presten skulle bistå de døve og forrette enkelte gudstjenester og kirkelige handlinger da det var for tidkrevende og for tungvint for Svendsen å reise til Bergen, husk at dette var før Bergensbanen ble åpnet.

Den første i denne rekken var den senere biskopen Alf Kristian Theodor Wiig — fra 1921 til 1923

Den senere og velkjente sjømannsprest Johan Cordt Harmens Storjohann Prytz fungerte fra 1923 — 1928.

I menighetsrådets «protokoll» (en liten notisbok) fra torsdag 17. november 1927 leser vi: «I anledning pastor Prytz frareise fra Bergen besluttet man på foranledning av pastor for Norges døve, Conrad Svendsen, at avgis følgende uttalelse:

De døves menighetsråd i Bergen vil intrængende be om at der nu må bli opprettet en stilling for en prest for de døve på Vestlandet. Han bør bo i Bergen. Alle døve herborte har lenge hatt dette ønske og er alle enige om saken.

Hvis stillingen blir bibeholdt som nu og der skal velges prest her i Bergen, vil menighetsrådet anbefale at man retter henstillingen til en av de yngre prester, som ikke er for meget bundet og muligens har lettest for at tilegne seg døvesproget og omgås de mange unge døve. Man tillater seg at peke på pastor Agnar Sandvik».

Protokollen er underskrevet av Johan Prytz, Tora Bang, Magdalene Faye, Aagot Johannesen og Marta Teige.

Det ble ikke opprettet egen stilling for Vestlandet i den omgang, «myndighetene» fulgte menighetsrådets sekundære innstilling og ansatte Agnar Sandvik som assisterende døveprest, en stilling han hadde til i 1934.

Etter han kom Kåre Eide fra 1935 — til 1938. Eide hadde en ny periode fra 1957 — til 1959.

Fredrik Knudsen fungerte i stillingen i årene 1938 — 1940.

Senere biskop Kaare Støylen fikk en relativt lang tid som assisterende døveprest — fra 1940 — 1955. Særlig under krigen — da Stueland ble pålagt stor reisetjeneste for å informere ensomtboende døve om de ulike forordningene tyskerne satte i verk, ble ofte mange oppgaver pålagt den assisterende døveprest. Da støylen senere ble biskop i Oslo og skulle innsette ny Hovedprest — husket han fremdeles sitt tegnspråk og kunne innsette hovedpresten uten tolk.

Det var ikke lett å arrangere familiegudstjenester og kirkekaffe i Nonneseter kapell, men det gikk da av og til.

Odd Handal lot seg overtale til å gå inn i stillingen 1957, i 1959 måtte han si takk for seg, arbeidet i egen hørende menighet ble for omfattende til at han kunne makte å betjene døde i tillegg.

Olav Skarstein fungerte i stillingen i årene 1960 — 63.

Stiftskapellan Øistein Grav var så den foreløpig siste ass. døveprest — fra 1964 — 66.

Da var prestemangelen blitt så merkbar at mange hørende stillinger stod ledige. En prest måtte kanskje betjene flere embeter.

I 1982/83 tok menigheten på nytt kontakt med Depeartementet for å få gjenåpnet stillingen og fikk positivt svar og godkjente lønnsmidler til inntil 14 timer pr uke. Daværende leder av Kirkens SOS kontor i Stavanger søkte stillingen, fikk ordinasjonsløyve og ble ordinert av biskop Andreas Aarflot i Oslo domkirke til assisterende døvepresttjeneste i Bergen. Liv Ekeland fungerte i menigheten fra 1983 — 1986.

Så var menigheten atter uten ass. døveprest. Da stillingen ble avertert på nytt, meldte det seg en søker, han trakk imidlertid søknaden.

Døvepresten for Vestlandet stod da alene med hele det store Vestenfjelske døveprestdistrikt, med ansvar for døde i distriktet og for arbeidet i Bergen. Menigheten fikk altfor dårlig betjening og daværende døveprest maktet ikke denne situasjonen. For at menigheten skulle få en bedre betjening — søkte han permisjon og tok arbeid i døveskolen. Vikar ble ansatt i døvepreststillingen og selv gikk døvepresten inn i stillingen som ass. døveprest.

Dermed blir listen over ass. døveprester avsluttet slik:

Asgeir Straume 1987 — 1990. I og med statsbudsjettet for 1990 — opphører stillingen som ass. døveprest i det den blir omgjort til hel stilling som døvekapellan!

Da et hus som i mange år skjulte Nonneseter kapell — omsider ble revet, ble kirken litt mer synlig.

Døveprester i det Vestenfjelske døveprestdistrikt

Einar Stueland tiltådte som den første utnevnte døveprest i hel stilling - i mai 1934.

Da det omsider ble klart at Det Vestenfjelske døveprestdistrikt skulle opprettes med egen døvepreststilling — hadde menighetsrådet saken til behandling og førte følgende i protokollen 25. 09. 1933.

Spørsmålet om ny prest for Vestlandets døve

Følgende uttalelse og innstilling ble vedtatt enstemmig: «I anledning av ansettelse av ny prest for Vestlandets døve vil menighetsrådet for Bergens døvemenighet uttale følgende:

A: Den prest som ansettes, må være en mann med særlig interesse og anlegg for arbeidet blant døve, en som med letthet kan sette seg inn i de døves kår, liv og tenkemåte. Man forutsetter at han ved sin tiltredelse av stillingen skal kunne tale greit og forståelig til de døve på deres eget språk og selv forstå deres tale til ham.

Døveprest Ragnvald Hammer virket blant døve og døvblinde i over 35 år. For sitt virke ble han utnevnt til æresmedlem både i Bergen Døveforening og i Foreningen Norges døvblinde. Han ble også tildelt H. M. Kongens fortjenstmedalje i gull.

B: Han må være villig til å bli i stillingen i lengre tid. Menighetsrådet er oppmerksom på at man i denne henseende ikke kan stille et absolutt krav, men mener at en periode på ca. 10 år i et hvert fall må forutsettes.

C: Han må være frisk og sterk for å kunne oppfylle de krav som stilles til ham på de mange reiser. Han bør helst være en mann som er vant til reisevirksomhet og som med letthet og dyktighet kan planlegge reisene til distriktets døde, så at ingen blir forsømt».

Protokollen er denne gang underskrevet av Johs. Samuelsen, Magdalene Faye, Martha Teige, Anna Moe og Agnar Sandvik.

Da Einar Stueland sluttet i juli 1956 — ble daværende dødekapellan i Oslo, Ragnvald Hammer utnevnt til prest i Det Vestenfjelske døveprestdistrikt. Hammer tok over stillingen 1. desember 1956 og betjente dette distriktet fram til han oppnådde pensjonsalder og gikk av 30. 11. 1980. Men Hammer fortsatte enda et år — nå som vikar mens menigheten ventet på ny døveprest.

PASTOR RAGNVALD HAMMER LESER JULEEVANGELIET, LUKAS 2, 1–14:

skjedde i de . . . fra keiser om at all verden skulle . . . og hun svapte ham Herrens herlighet lyste .. som er Kristus fred på,
der utgikk et Augustus . . . innskrives i manntall. og la ham i en krybbe. om dem

Pastor Hammer leser juleevangeliet. Faksimile av en artikkel fra 1950 — årene.

Det var fortsatt merkbar prestemangel i 1980. Stillingen ble lyst ut to ganger og ved 2. gangs utlysning søkte daværende res. kap. i Kvam i Hardanger, Asgeir Straume stillingen. Han tiltrådte 1. april 1981, men første halve året var opplæringsstid — så først 1. søndag i advent 1981 ble han innsatt i stillingen og Hammer kunne trekke seg tilbake.

Asgeir Straume fungerte så i full stilling fram til 1. september 1987 — da fikk han permisjon for å gå inn i lektorstilling ved Bjørkåsen skole i Bergen.

Gudrun Boge Karlsen får overrakt biskopens fullmaktsbrev til tjeneste som vikarierende døveprest.

Gudrun Boge Karlsen kom så inn i vikariat som fungerende døveprest høsten 1987. Gudrun Boge Karlsen er ikke teolog, men er utdannet lærer og døvetolk. Hun fikk etter anbefaling — Biskopens fullmakt til å forrette gudstjenester og kirkelige handlinger og har nå ansvaret for reisetjenesten i distriktet + hoveddelen av betjeningen av døve i Bergen.

Asgeir Straume har permisjon fram til 1. august 1990 — Gudrun Boge Karlsen er vikar til samme dato. Hva som videre vil skje etter den dato er det pr. i dag ingen som vet, men vi vet at det vil bli forandringer i og med at deltidsstillingen som ass. døveprest er gjort om til hel døvekapellanstilling.

Organister i Døvekirken.

I regnskapet for 1950 er det anført at menigheten har kjøpt orgel — det ble levert fra Jacob Knudsens A/S i Bergen og kostet kr. 2100, den faktiske prisen ble kr 2058 fordi daværende døveprest Stueland betalte kontant og fikk 2 % rabatt. I de dager var det heller ingen merverdiavgift å betale. Orgelet ble flyttet med inn i Nonneseter kapell. Orgelet er etterhvert et klenodium — fortsatt i god stand — og ikke utslitt.

Ved kirkevigslingen i 1951 — da Nonneseter kapell ble tatt i bruk som døvekirke, spilte Mongstad. I Einar Stuelands tid spilte Jussi Pihl og Ingrid Stueland. I Ragnvald Hammers 5 første år var Tordis Hammer (senere gift Iden) organist. Så var i kortere tid Magnar Mangersnes (senere domorganist), Kristen og Olav Ødegård og Harald Ehle organister.

Rolf Aardal var organist i 12 år, deretter kom Geir Ove Misje og Liv Gullaksen fram til mai 1980.

Marta Sørheim og Gina Sævig delte stillingen fram til 1987. En kortere tid spilte Ingrid Klokkesund — i 1988 ble det vanskelig å få organist — da overtok Ingvald Straume, han spilte ikke orgel, men brukte en datamaskin som orgel.

I Nonneseter kapell har vi hatt et harmonium — der organisten selv måtte sørge for luftforsyningen ved å trø belgen.

I den nye Døvekirken får vi et nytt pipeorgel levert av orgelbygger Carsten Lund i København.

Døves menighet omfatter mer enn Bergen — her fra en gudstjeneste i Volsdalen kirke i Ålesund.

Kirketjenere i Nonneseter kapell

Bertha J. Einarsen, f. Myklebust fra Ørsta — fungerte som kirketjener i perioden 1951 — 1972.

Hennes søster Jorunn Koppen f. Myklebust tok så over i 1973 — Jorunn flytter med og blir den første kirketjeneren i Døvekirken på Kalfaret. Ved et par tilfelle — der døvepresten var syk, forrettet Jorunn Koppen også legmannsmesse i kirken.

Klokkere

Johannes Samuelsen Blaalid født i Davik — var klokker fra 1928 — 1963.

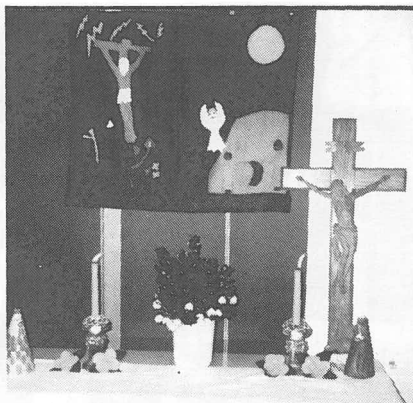
I 1964 overtok Harald Nesse, født i Bergen i 1918. I en periode uten assisterende døveprest — hadde Nesse biskopens fullmakt til å forrette nattverd. Det hendte også at Nesse forrettet lekmannsmesse i kirken. Harald Nesse døde i 1985 — etter det har ikke menigheten hatt klokker.

Gyda og Reidar Einemo i Øystese åpner hjemmet sitt for døve som kommer til Øystese i Hardanger når det er døvegudstjeneste i kirken der.

«Alltid beredt» - speiderne samlet i Nonneseter kapell. De gleder seg til å få bedre arbeidsforhold i Kalfarveien.

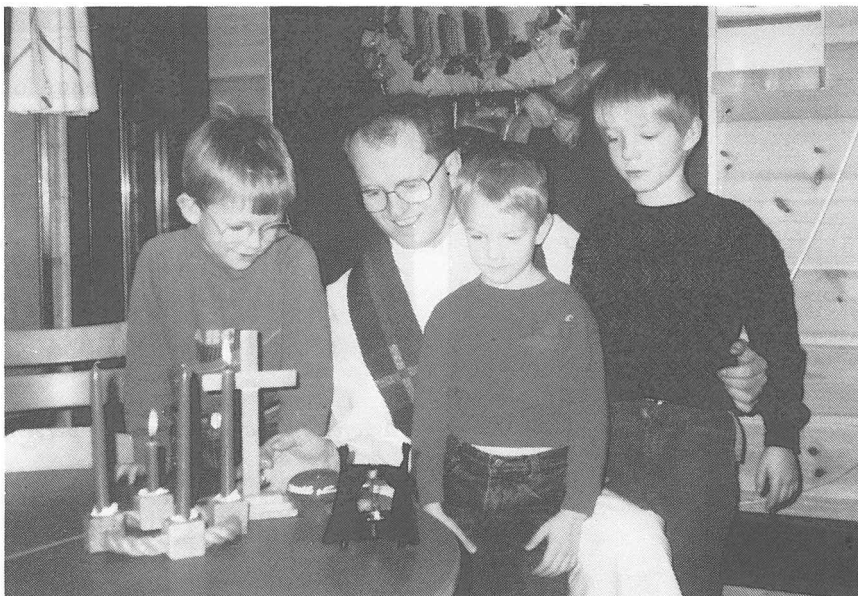

Påskefeiring på døveskolen i Bergen, Hunstad skole.

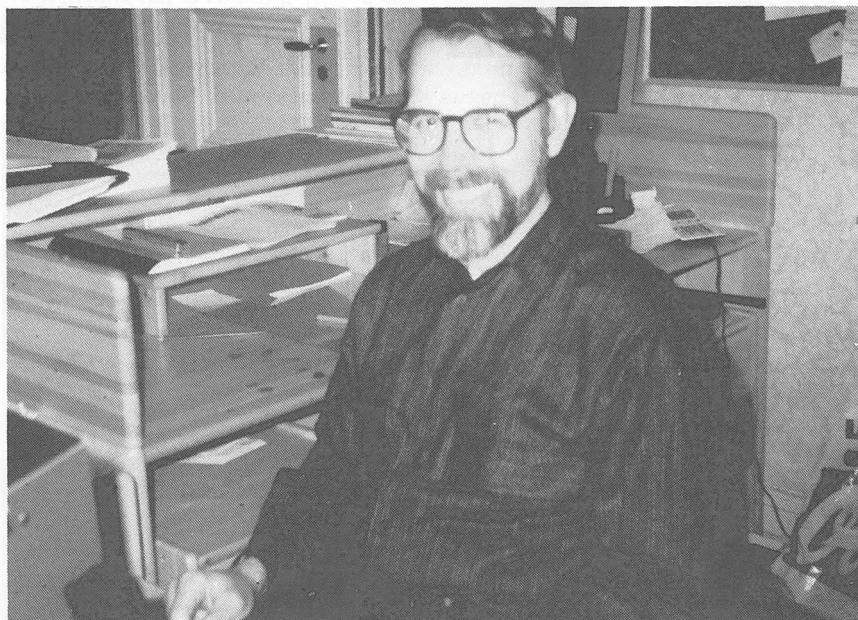
Lucia-feiring. Bildet er tatt under feiringen på Døves Alders- og sykehjem for noen år siden.

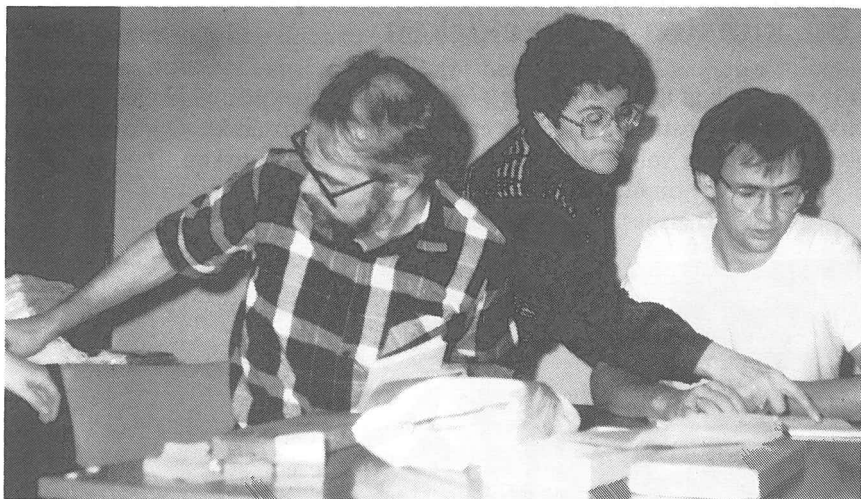
Min Kirkebok — 4-åringene venter spent på sin bok. Gudrun Boge Karlsen forretter familiegudstjeneste i Nonneseter kapell.

Det er adventsfeiring på førskolen for hørselshemmede i Ålesund, døvepresten er på besøk.

Ikke minst kontorforholdene blir bedre i den nye kirken, og det trenger vi ! Asle Karlsen er forretningsfører og holder styr på økonomien både for kirkebygget og menighetsrådet.

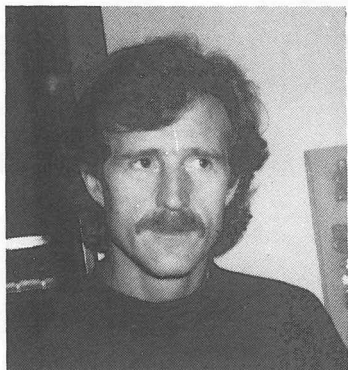
Basar — her er Asle Karlsen, Thora Gåsland og Harald Osland Øvretveit opptatt med å finne fram til riktig vinner. Basarene har gitt fine tilskudd til Døvekirken.

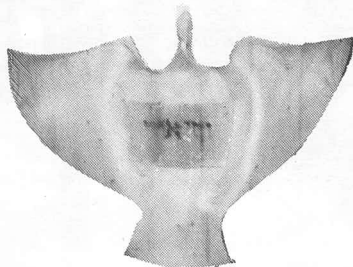
Vi ventet at det ville bli fullt i Døvekirken, Nonnesæter kapell under visitasen. Spørsmålet var å skaffe luft nok til alle i det lille kapellet. Døveprest Hammer visste råd — vinduet bak alteret kunne åpnes på gløtt. Her «sekunderer» han vindusåpneren.

Om kunsten i Døvekirken

Ofte er det slik at en kirke bygges — og siden kommer utsmykningen. I denne kirken kom kunstneren med på et meget tidlig tidspunkt. Og kunstneren ble ikke tilfeldig valgt. Vi ønsket en person med kjennskap til — og evne til kommunikasjon med brukerne. Det ble ikke et vanskelig valg å be døveprest Georg Abelsnes ta seg av dette.

Døveprest Georg Abelsnes som har stått for kirkekunsten i Døvekirken.

Over inngangsdøren inn til selve kirkerommet henger dette relieffet, skåret av døveprest Georg Abelsnes. Det bærer innskriften: «jøhi or» — det er hebraisk og betyr «Bli lys».

Tanken er at vi blir invitert inn i kirken — Guds ord skal gi oss lys over livet vårt.

Hovedarbeidet er naturlig nok altertavlen — skåret i laminert furu. Georg Abelsnes har her hatt tegnet for «**hellighet**» som utgangspunkt. Samtidig kan vi tydelig ane noe av «**Bokens form**» — det forteller oss at Guds hellighet er uttrykt gjennom hans ord.

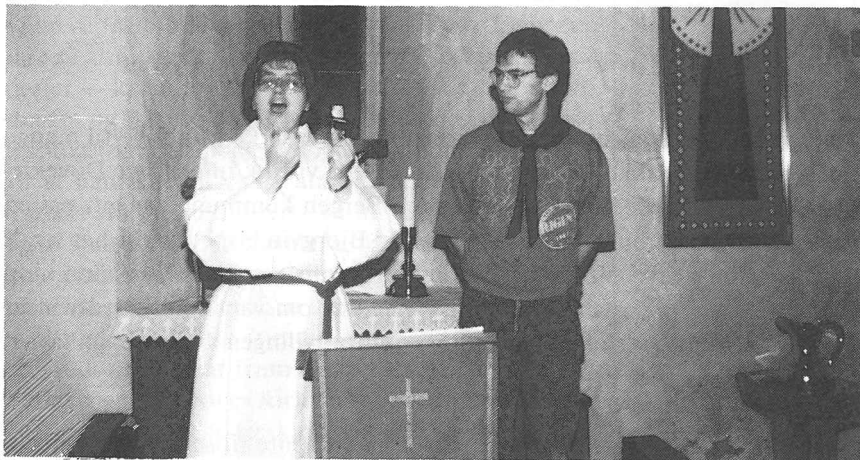
I sentrum av det **hellige** blir vi minnet om dåpen og nattverden — i det vi anerkjenner konturene av en døpefont, ser kornakset som vokser og ser drueklassen. Bak selve hovedtegnet **hellig** ser vi **duen** — symbolet for Den Hellige Ånd.

Det første vi møter når vi kommer inn i Døvekirken — er skulpturen **omsorg** — den minner oss om det mange av oss vet: Vi mennesker trenger omsorg. I kirken kan vi søke omsorg og vente å finne omsorg.

Over inngangsdøren til selve kirkerommet henger et relieff, skåret som en due — med samme trekk som helligåndsrelieffet i alterbildet. På denne duen er skåret inn de hebraiske ordene «**jøhi or**» - **bli lys** ! — så er noe av tanken at det må bli lyst i vårt hjerte og vårt sinn når vi går inn i denne kirken.

Ved siden av inngangsdøren — i en egen nisje — finner vi relieffet **nåde**. Midt i dette relieffet har Abelsnes plassert et opplyst kors. Og vi vet: Vi finner en nådig Gud når vi finner korset !

Det som skiller Georg Abelsnes arbeider i denne kirken fra annen kirkekunst er at kunstneren hele tiden har hatt i tankene at kunsten ikke bare skal være for øyet, men også skal være noe for hendene, noe ikke minst døvblinde kan ta på, kjenne på og kjenne igjen. Kirken er for det hele menneske — for alle mennesker !

Harald Osland Øvretveit har avtjent sin sivile tjenesteplikt i Døves menighet. I denne tiden har han inspirert og bygget opp et omfattende speiderarbeid.

Byggekomiteen for Døvekirken. Sittende fra venstre: Eilif Ohna, Norunn Ellingsen, Olav Værholm (Værholm ble oppnevnt som byggekyndig medlem etter krav fra Departementet. Værholm har vært byggmester i Bergen i en årrekke). Stående: Harald Gåsland, Asgeir Straume og arkitekt Lasse Bjørkhaug.

Takk

I dagene etter vigslingen av Døvekirken kunne vi sikkert ha føyd til mange sider, sider med takk. Takk for alle de gavene vi fikk til den nye Døvekirken. Vi kan allerede nå takke for endel. Bergen kommune har gitt oss en gave på 100.000 kroner. Flere menigheter i Bjørgvin bispedømme har sendt oss en vigslingsgave. Vi har hatt en nesten utrolig respons på «aksjon kjøp en kirkestol». Noe av det siste vi fikk melding om var at gullsmedfirmaet Theodor Olsens etterfølger har gitt oss gullforgyllingen av korset på tårnet — gratis!

Vi har fått varsel om flere gaver, de fleste vil vente til selve dagen med å overrekke gavene.

Når kirken nå kan tas i bruk — sitter vi igjen med en stor takk. Takk for at det har gått så fint i byggeperioden. Takk til alle entreprenører, håndverkere og leverandører, arkitekt og konsulenter for kjempefint arbeid og samarbeid.

Takk til biskop Per Lønning som har ekspedert godkjenningssakene våre til Stiftsdireksjonen smidig og meget hurtig.

Når vi tenker på byggetiden — er vi ikke minst glade for at vi har sluppet alvorlige uhell med skade på mennesker.

Takk til alle som har vært med!

For Stiftelsen Bergen Døvekirke/Døves Menighet
Asgeir Straume

Eilif Ohna

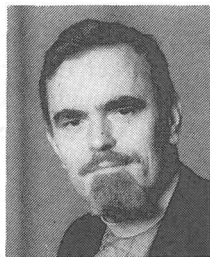
Biskop Per Lønning hilser:

Et av mine beste minner fra mine domprostår i Bergen på 1960-tallet var en opplevelse av «Døves kirkemøte», der jeg fikk anledning til å være med og bære fram budskapet for dagen. Døve kjenner bare så altfor godt den litt famlende usikkerhet hos gjester — kanskje også hos prester — som kommer utenfra og ikke til daglig er fortrolig med de døves livssituasjon. En slik gjest er i utgangspunkt engstelig for at han ikke vil «nå fram», å skape hel og full kontakt fra hjerte til hjerte vil bli altfor vanskelig. Og så kommer den famlende, usikre besøkeren utenfra og blir overveldet nettopp av kontaktopplevelsen. Den gode opplevelsen av nærhet og fellesskap er til stede fra første stund. Ordet — i dette tilfellet: Guds ord — når fram og knytter hjerte til hjerte. For meg var Døves Kirkemøte en ny og rik opplevelse av kristent fellesskap, som gjorde at jeg dro hjem med en større og dypere opplevelse av kirke, av det å høre sammen som Guds barn og Jesu Kristi søsken.

Det er en stor glede for meg som Bjørgvins og dermed Bergens biskop at Døves menighet nå kan flytte inn i sitt eget, på en gang verdige og praktiske, kirkebygg her i byen. Det var på tide ! Kirken er et hus for kontakt: Kontakt mellom himmel og jord, kontakt mellom menneske og menneske. Guds ord, det gode ordet som skaper samfunn og nærhet, er ikke en lyd som trenger å fanges opp på den eller den måten. Det er et budskap. Det er en opplevelse av at Gud selv er nær og vil oss noe. Måtte hjertekontakten alltid fungere rik og sterk i vår nye helligdom i Kalfarveien.

Guds signing !

Deres Per Lønning

Døves menighet i Bergen hører egentlig inn under biskopen i Oslo — vi føler allikevel svært sterk tilknytning til Bjørgvin bispedømme. Da menigheten fikk den første bispevisitasen på 60 år — var det Bjørgvin-bispen som foretok visitasen. Biskopen i Oslo har da bedt biskop Per Lønning om å vigsle den nye kirken.

Uten terskler !

En ny kirke! En kirke med nye muligheter!
En ny kirke! En kirke der noe viktig mangler!
Gratulerer med en kirke uten terskler!

Det er virkelig gledelig at Døves menighet i Bergen endelig har fått sin egen kirke. Og hvilken fin kirke! En virkelig funksjonsdyktig kirke, for funksjonshemmede!

Veien ned til kirken er tilgjengelig for alle. Her har man virkelig tenkt på bibelordet: Rydd vei for Herren! Her har man virkelig tatt den praktiske konsekvensen av at kirken er åpen for alle. Med denne nye døvekirken i Bergen kan man virkelig si at man har gjort alt for at alle kan få komme til kirke, og å oppleve en kirke der alle har mulighet til å delta ut fra sine forutsetninger. Derfor Gratulerer med en ny, praktisk og funksjonsdyktig kirke! En kirke, der man har lagt vekt på å ta bort terskler.

Alt skulle nå ligge vel til rette for Døves menighet i Bergen. Men.... det er én ting som ikke kan bestemmes av arkitekt og byggekomite. Det er: Hvordan tar vi i mot dem som kommer ? Opplever alle at alle er hjertelig velkommen

Vi har så lett for å plassere mennesker i båser. De vi liker, de vi ikke liker, de som vi er likegyldige overfor. Hvis vi praktiserer dette, da har vi laget terskler inn til kirken, som kan være mye høyere og vanskeligere å komme over enn alle fysiske terskler!

Det er mitt ønske at den nye Døvekirken i Bergen alltid må være uten terskler av noen art. Arkitekt og byggekomite har lagt et positivt grunnlag for dette. Så er det opp til den enkelte av oss, om alle, uansett, virkelig skal oppleve at i Døvekirken, der er alle velkommen, der er det ingen som «fryses ut», der kan alle føle seg trygge.

Gud velsigne det nye kirkehus! Det nye kirkehus uten terskler!

Anders Kjuus har hatt embetet som hovedprest for Norges døve i mesteparten av tiden menigheten har arbeidet med planene for ny Døvekirke. Som hovedprest har han ekspedert tjenestevei en ikke liten bunke søknader og andre dokumenter, i tillegg til det har han engasjert seg aktivt i selve planleggingen av kirken.

*Anders Kjuus
hovedprest*

Tidligere underdirektør Guttorm Queseth:

Det er en glede for meg å få hilse Døves menighet i Bergen i dette festskriftet. Fra min plass i Kirkedepartementet inntil 1. februar i år har jeg fulgt arbeidet for å få reist et kirkebygg for menigheten, og jeg har som dere sett frem til dagen kirken står ferdig og kan tas i bruk.

Døves menighet stod overfor en stor utfordring da tanken om en egen kirke meldte seg. Det er ingen enkel sak å få reist et kirkebygg. Alle som har hatt befatning med slike saker, vet det. Det kreves initiativ og innsats, og det er nødvendig å ha folk som er beredt til å påta seg ansvar og oppgaver utover sine daglige gjøremål. Når det gjelder en døvekirke, blir oppgaven særlig vanskelig fordi kommunene ikke har noe lovbestemt ansvar for døvekirker — slik som for sognekirker for geografisk avgrensede menigheter.

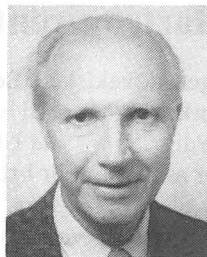
Heldigvis for Døves menighet var det dyktige og aktive mennesker som tok i mot utfordringen. Menighetsrådsmedlemmer, prest og arkitekt og andre gode krefter gikk helhjertet inn for oppgaven. De fulgte kallet. Innsatsen på lokalt hold, ikke minst givervelden, banet vei for midler over statsbudsjettet og lån i Opplysningsvesenets fond.

Idag fremstår kirken som et vitnesbyrd om at det nytter. Døves menighet kan etter mange år som leietaker i fremmed hus flytte inn i egen kirke. Glede og takknemmelighet fyller hjertene.

Vi lever i en urolig tid, en tid der perspektivene er overveldende og til dels skremmende. Mer enn noensinne har menneskene behov for faste holdpunkter som kan gi trygghet og styrke. Kirken i Kalvarveien vil være det faste holdpunkt for Døves menighet. Her vil en oppleve helg og høytid, samvær og fellesskap. Det er mitt håp at mange vil finne veien hit og få åndelig hjelp og kraft og inspirasjon til å møte det daglige livs krav.

Jeg ønsker menigheten og kirkens betjening til lykke med den nye kirken og lykke til i tiden fremover.

Guttorm Queseth

Guttorm Queseth var underdirektør i Kirke- og undervisningsdepartementet da Døves menighet i Bergen banket på døren og bad om hjelp for å komme i gang med bygging av egen Døvekirke.

På sin stille, saklige måte maktet han å navigere menighetens representanter uten erfaring fra kirkebygging — gjennom byråkratiets labyrinter og politikernes lange korridorer.

Tålmodig — år etter år passet han på at Døvekirken i Bergen ikke ble glemt når Kirkeavdelings budsjett skulle fremmes for bevilgende myndigheter.

Hans hilsen i dette festskriftet bærer da også preg av glede over at papir er blitt til et bygg som skal romme levende mennesker!

Lyset må få skinne klart og rent

Egen døvekirke i Bergen — en stor merkedag. Vi ønsker herandre til lykke med dagen! Bygningen står ferdig. Vi — alle i Døves menighet — har ansvar for at kirken blir brukt. Først og fremst skal vi innby til gudstjenester, men der vil også være plass for en rekke aktiviteter for barn, unge, voksne og eldre.

Alle har en oppgave i menigheten. Noen kan være ledere, noen kan stelle til kirkekaffe, noen kan ordne med andre praktiske oppgaver o. s. v. Arbeidet som vi gjør i menigheten skal være vår tjeneste for Gud.

Kirken blir tatt i bruk i adventstiden. Vi tenner lys for å minnes Lyset - Jesus — som ble sendt til jord for å skinne i mørket. Han kom til oss for at vi skulle få komme tilbake til Gud. La oss samles i kirken for å ta i mot Guds ord. La oss samles rundt nattverdordet for å ta i mot tilgivelse for synder og få styrke til veien videre.

Kirken med korset på tårnet, vitner om at Gud bor midt i blant oss. La oss også ha frimodighet til å fortelle hverandre både ved det vi sier og det vi gjør — at Jesus er verdens lys.

Jeg ønsker at dette lyset må få skinne klart og rent i Døvekirken.

Gudrun Boge Karlsen.

Gudrun Boge Karlsen var travelt opptatt som døvetolk da hun ble spurt og på kort varsel måtte ta stilling til om hun kunne gå inn i et vikariat som døveprest for Vestlandet. Foreløpig dreide det seg om et år — det året er snart blitt til tre år.

Endelig — endelig !

Drømmen om en Døvekirke i Bergen er oppfylt ! Tanken om en kirke for døve her i Bergen er gammel. Opp gjennom årene har vi hatt planer om egen kirke for døve. Det er riktig at vi kan låne andre kirker til gudstjenester for døve, men forholdene er ikke alltid like bra. I hørende kirker legger de vekten på de akustiske forholdene, mens vi døve behøver gode visuelle forhold.

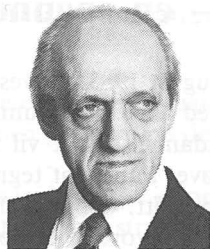
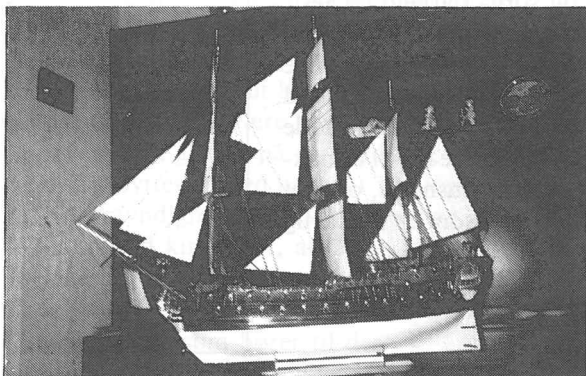
Vi ønsker at en døvekirke skal være en kirke der døve som kirkegjengere har glede og nytte av gudstjenester og andre kirkelige handlinger.

Når det gjelder den nye Døvekirken, må en ikke tro at de akustiske forholdene er dårligere enn i andre kirker — tvert om. Også hørende vil få glede og nytte av samværet med oss døve i vår egen kirke.

Så sant det er mulig vil vi i årene fremover markere 2. søndag i advent som en festdag for døvekirken. Med disse ordene vil jeg på vegne av Døves menighet i Bergen få takke alle og enhver som på sin måte har gjort det mulig å reise Døvekirken i Bergen.

Døves menighetsråd i Bergen

Eilif Ohna

Eilif Ohna har vært med på nesten alle de «flytte-lassene» Døves menighet har hatt som menighet. Fra Domkirkens Skrudhus og til Nonneseter kapell. På nært og engasjert hold har han så de siste årene kunnet følge arbeidet med å reise egen Døvekirke. Arbeidet har ført han til Oslo — til forhandlinger både i Storting og Departement. Som leder i Døves menighetsråd kan han si: Endelig!

I den nye Døvekirken henger et ekte «kirkeskip» — det er «Den Norske Løve», bygget og gitt til kirken av menighetsrådets leder, Eilif Ohna. «Kirkeskipet» minner oss om at vi som mennesker er på reise over livshavet, reisen har et mål: Himlen. Kirken skal hjelpe oss til å nå det målet.

Assisterende døveprest — en spennende utfordring

August 1983. Døvestevne på Skilbrei. Første møte med døve. Bakgrunn: Vanlig norsk skole og presteutdannelse, det vil si nesten ingen kunnskap om døve. Påbegynt tegnspråkkurs, tre leksjoner gjennomgått. «Sommerfugler» i magen. Mange spørsmål: Hvordan er døve Kan døve forstå meg? Kan jeg lære å forstå døve ? Hvordan blir det å være prest for døve?

Det ble to dager med vonde og gode opplevelser. Mange ganger følte jeg meg utenfor, dum og hjelpeløs. Men døve hjalp meg. De ga meg smil og godt humør. De var glade når jeg brukte de få tegnene jeg kunne. De var glade når jeg lærte nye tegn av dem. Vi strevde sammen med kommunikasjonen, og var glade sammen når vi forstod hverandre. Det var glede for at det endelig var kommet en ny assisterende døveprest i Bergen. Det var rundt tjue år siden sist.

Døvestevnet på Skilbrei: Det ble en forsmak på tjenesten som assisterende døveprest: På gleder og vanskeligheter, på muligheter og begrensninger.

Høsten 1986. Assisterende døveprest finner det nødvendig å gå over i vanlig prestetjeneste. Hva var skjedd? Jeg hadde sett muligheter og møtt skuffelser. Jeg hadde levd meg sammen med menigheten i humor og alvor, i glede og sorg, i arbeid og fest. Jeg ser for meg døvekirken fylt til trengsel på festdager med konfirmasjon eller barnedåp, og vanlige gudstjenester, en liten menighet samlet om Guds ord og den hellige nattverd i glede og alvor. Jeg hadde kjent skuffelsen over at det ble så lite tid til å snakke sammen, i grupper og på tomannshånd, om det som var vanskelig å forstå og det som er vanskelig å leve med.

I avsnittet series pastorum — oversikt over prester som har gjort tjeneste i Døves menighet — finner vi Liv Ekeland som en av de siste ass. døveprester. Hun tok i mot utfordringen da bistillingen som ass. døveprest ble gjenåpnet i 1983 — søkte stillingen og ble ordinert til denne tjenesten.

Jeg ser for meg konfirmantene, med glede og alvor i ansiktet på den store dagen. Ofte var de så ivrige og ville vite mer, forstå mer, men jeg husker også fortvilelsen alle de gangene vi ikke greide å forstå hverandre. De strevde med ordene, jeg kunne altfor få tegn.

Jeg ser for meg åpne og glade, noen ganger også usikre og triste barneansikter på Hunstad. Jeg kjente gleden over hvert besøk, men husker også den vonde samvittigheten for at det ikke ble oftere.

Jeg ser for meg «familien» på aldershjemmet, ser for meg tegnene : «Kom snart igjen» - og kjenner både deres og min skuffelse når tiden ikke strakk til.

Men jeg husker også overgangen fra det lille kontoret i Kaigaten — til bedre rom på Møhlenpris. Nå var vi innlemmet i døvefamilien også lokalmessig, og vi deltok med glede i triumftøget til Kalfarvei 77.

Og særlig husker jeg iveren hos døve når de ble tent for en sak: Døves Hus, ny Døvekirke, døvesenter på Madagaskar. Og så er det alle enkeltansikter, personer jeg lærte å beundre og bli glad i, gode medarbeidere, mange ble venner.

Det er mye godt å huske fra disse årene. Likevel ble det nødvendig å slutte. Stillingen ble for liten. Kombinasjonene med andre stillinger for å få et levebrød ble for vanskelig. Følelsen av utilstrekkelighet ble for tung. Tiden som ikke strakk til, kunnskapene som var for dårlige, selv etter fem trinns tegnspråkkurs.

Høsten 1989. Det er godt å være med på festen, gleden og takknemmeligheten nå. Etter mange års arbeid og planlegging, giverglede og tålmodig, utålmodig venting: **Gratulerer med ny kirke!** Døves menighet i Bergen trenger den. Døves menighet i Bergen fortjener den. Det er min bønn at den nye kirken må bli et godt åndelig hjem for døve i Bergen og distriktet, at de som er ensomme kan finne veien dit og finne fellesskap, at de som sørger, kan komme dit og finne trøst, at de som strever med vanskeligheter i livet kan komme dit og få hjelp, at de som har gjort ting de angrep på, kan komme dit og få Guds tilgivelse og fred, at de som er friske og sterke kan komme dit og finne oppgaver, ja at **alle** kan finne oppgaver og fellesskap i kirken, at **alle** må finne ut hvor fantastisk det er at Gud elsker hver eneste en av oss, så vi skal få være Hans barn og ha et hjem i Hans kirke på jorden. Tør vi også ta gleden på forskudd og gratulere med at assisterende døveprest skal byttes ut med kapellan? Iallfall er det lov å håpe, be om og arbeide for at myndighetene ser sitt ansvar og legger forholdene best mulig tilrette for en god kirkedrift, at Gud kaller arbeidere, både prester og legfolk til tjeneste i menigheten, og at døve i og med den nye kirken igjen møter Guds kall til tro og tjeneste — og tar imot det. Gud velsigne døvekirken i Bergen og de som hører til der.

Liv Ekeland

Ny kirke — mulighetenes tid

Når Døves menighet i Bergen nå skal flytte inn i egen kirke, vil «Den rådgivende komite» sende menigheten en hjertelig hilsen og lykkeønskning. I vår komité har spørsmålet stadig kommet opp: Hvordan går det med kirkeplaner og kirkebygging i Bergen? — Og svaret har vært: «Menighet og prester står på. Det går etter planen».

Nå gleder vi oss med dere over at den entusiasme og iver og offervilje som er vist, **når sitt mål**. Vi har også med glede og takknemmelighet merket oss den forståelse som Kirkedepartementet har lagt for dagen, og den hjelp som er ytt.

Kirkebyggingstid er gjerne **grotid**. Det er jo bruk og plass for alle i felles oppgaver. Og en ny kirke kan bli **mulighetenes tid**. Vi vet at en styrking av den geistlige betjening er viktig, og derfor har «Den rådgivende komité» prioritert denne sak i mange år, og nå er vi takknemmelige for at både den forrige og den nåværende regjering gir plass i statsbudsjettet for en ny prestestilling for døve i Bergen. Men like viktig er innsats av menighetsråd og menighetslemmer for å skape et godt, åpent og inkluderende nærmiljø for alle dem som vil føle seg knyttet til Døves menighet i Bergen.

Dere føler sikkert med rette at dere har nådd målet når kirken nå vigsles, men i bibelsk sammenheng er **dette målet en begynnelse og fortsettelse** på Guds tanker med menigheten, at den skal få «kjenne hele Kristi kjærlighet, som er mer enn noen kan fatte, og bli fylt av hele Guds fylde. Han som virker i oss med sin kraft, og kan gjøre uendelig mye mer enn alt det vi ber om og forstår» (Ef. 3: 19 — 20)

Birger Mathisen, formann i Kirkedepartementets rådgivende komité for geistlig betjening av døve.

Birger Mathisen har vært formann i Kirkedepartementets rådgivende komité for geistlig betjening av døve mens arbeidet med døvekirken i Bergen har pågått. Rådgivende komité har fulgt arbeidet og fra sin side støttet saken ovenfor sentrale myndigheter.

Margot Hammer:

Det er en glede for meg å få sende en hilsen til Døves menighet og ønske til lykke med den nye Døvekirken — det første gudshus som er menighetens eget — hittil har den måttet nøye seg med lånte lokaler.

I kirkebønnen står det at Gud har kalt oss til å ha hjemme i sin kirke på jorden.

En menighet uten kirke er hjemløs. Nå har Døves menighet en kirke, nå har den et hjem.

Kjære medlemmer av Døves menighet, la oss alle ta i bruk dette hjemmet, det er jo vårt! Ditt og mitt, vi eier det!

Det viktigste ved dette hjemmet er at her møter vi Gud, først og fremst i Ordet og sakramentene, men også i det å ha fellesskap med hverandre.

Måtte vi alltid gå inn i denne kirken med forventning og glede, bli oppbygget, beriket og utrustet til glad tjeneste.

Og så er det mitt ønske at denne kirken må være en bygning til Guds ære og til menighetens velsignelse.

Margot Kaasa Hammer

Margot Kaasa Hammer var gift med tidligere døveprest Ragnvald Hammer. Sammen med sin mann har hun fulgt arbeidet og utviklingen i Døves menighet i Bergen. Sammen med denne menigheten som Ragnvald Hammer betjente i 25 år har hun følt på savnet av egen kirke tilpasset en døvemenhets spesielle behov.

Ragnvald Hammer fikk aldri oppleve å se kirken ferdig, men han fikk se planene og tegningene før han døde. Margot Hammer kan nå glede seg over at Ragnvald Hammers drøm er blitt virkelighet: Egen Døvekirke!

Døveforeningen gratulerer!

Vi som har en liten del av tomte-arealet i «kirke-tomten» slutter oss til gratulantenes rekker og ønsker Døves menighet til lykke med den nye kirken. Menighetens «eldgamle» drøm er blitt virkelighet. Bygningen er blitt stor og mektig, nær knyttet til døveforeningens hus.

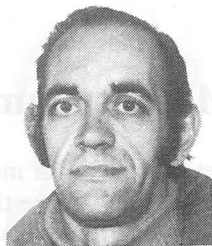
Det er mye takket være Døves menighet at vi har fått Døvekirke og Døves Hus på samme sted. Den gang Døves menighet fant tomten her, fikk jo døveforeningen tilbud om å overta det gamle hovedhuset. De fleste mener vel i dag at det var godt å flytte hit fra Welhavensgate 68 på Møhlenpris. Hovedhuset ble ominnredet og tilpasset foreningens drift med hjelp av samme arkitekt som den nye Døvekirken har hatt.

Det gleder oss at de ansatte i Døves menighet endelig kan ta i bruk nye og trivelige lokaler. I fire år ha de lånt to kontorer i huset vårt, det ene nyoppusset og det andre fortsatt i samme stand som før vi kjøpte huset!

I tiden framover blir det artig å se hvordan aktivitetene blir her i Kalfarvei 77. Alle aktiviteter, både det som er underlagt Døveforeningen og alt det som hører under Døves menighet er nå samlet på et sted.

Gratulerer!

*Bergen Døveforening
Erling Buanes
foreningsleder*

Erling Buanes er formann i Bergen Døveforening i det året den nye Døvekirken blir vigslet til kirke for døve i Det Vestenfjelske døveprestdistrikt. Som formann i foreningen har han vært den fremste samarbeidsmannen for at disse to: Døves Menighet og Bergen Døveforening skulle kunne utnytte eiendommen Kalfarvei 77 på den beste måte til glede for medlemmene — som har sitt hjem både i forening og kirke.

Norges Døveforbund v/forbundsleder Toralf Ringsø hilser:

Det er en stor glede for meg som forbundsleder å kunne gratulere Døves menighet i Bergen med ny døvekirke!

Et gammelt ønske er gått i oppfyllelse. Tanken om egen Døvekirke har levd blant døve i Bergen i over 60 år.

Flere muligheter har vært vurdert i årenes løp, som for eksempel å ta i bruk lokale i døveforeningen i Vestre Torvgate som kirke. Planene var kommet så langt at de hadde fått godkjenning, men ble ikke gjennomført.

En utvidelse av Nonneseter kapell, brukt som døvekirke i Bergen siden 1951, ble heller ikke aktuelt.

Virkelig fart i byggeplanene for ny Døvekirke ble det først fra 1983 da menighetsrådet valgte planleggingskomite. Takket være solid innsats fra menighetens side, er planene nå realiserte.

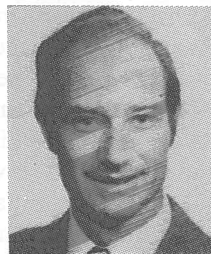
Lenge har vi ventet på dette — **egen Døvekirke i Bergen**, bygget spesielt med tanke på døvemenighetens behov. Her er **ingen glemte**. Arkitektonisk og kunstnerisk er det tatt hensyn til at dette er en kirke som skal brukes av døve og tunghørte, døvblitte og døvblinde.

Bergen Døvekirke er en arbeidskirke. Her blir det rom for menighetens aktiviteter og plass til alle. Hit vil barn og unge, voksne og eldre finne veien.

Slik Døvekirken og Døveforeningen ligger — side om side — danner de et senter for døve, åndelig og kulturelt.

I dag når den nye Døvekirken innvies, er det en stor dag for oss alle. Fra Norges Døveforbund bringer jeg de beste hilsener til innvielsen.

*Toralf Ringsø
Forbundsleder*

Fra sin daglige arbeidsplass i Døves Trykkeri — kan lederen i Norges Døveforbund, Toralf Ringsø, se tvers over vannet til den nye Døvekirken i Bergen. Toralf Ringsø har foruten å være forbundsleder også vært formann i Bergen Døveforening, dermed kjenner han meget godt til de forhold Døves menighet har hatt opp gjennom årene. Slik hilser han den nye Døvekirken:

Kirken bak de mange ansikter..

Etterhvert vil profilene i kirkebygget på Kalfaret risse seg inn i hukommelsen vår slik at vi vet hvordan Døvekirken ser ut selv om vi lukker øynene.

Når jeg nå etter snart 6 års arbeid med dette kirkebygget — ser på kirken der den står — er det lik som selve kirken forsvinner og jeg ser for meg mange ansikter fra denne fantastiske menigheten. Ansikter som tilhører mennesker som ikke lenger er i blant oss og ansikter vi møter fremdeles og ofte i Kalfarveien.

For uten alle disse menighetslemmene og deres innsats, deres giverglede, deres forbønn og omtanke og deres vilje til selv å ta et tak- så hadde det aldri stått noen kirke på skipsreder Jepsens gamle sommereiendom i dag.

Det er så mange som har kommet stikkende med en «liten lapp» - som har kontaktet menighetsråd og byggekomite, som har gitt med oppmuntrende ord på veien, som stadig har spurt hvordan det går og har vist en interesse som ikke dabbet av.

Og — hørende mennesker som har stått sentralt i et utdannings- eller sosialt arbeid blant døve, har gitt en utrolig støtte og inspirasjon i arbeidet.

For mange har sett: Nonneseter kapell er nok et intimt og godt kirkehus på mange måter, men det gir ikke muligheter til et menighetsbyggende arbeid.

Og Døves menighet er en menighet som ser de mange oppgavene og mulighetene og som bare venter på å få sjansen til byggende arbeid blant menighetslemmer i alle aldre.

Sammen med menigheten gleder jeg meg til en kirke som kan brukes til hverdags og fest. En kirke som gir muligheter til å stoppe igjen etter en gudstjeneste og ta tid til å snakke sammen. En kirke som allerede i inngangspartiet møter oss med motivet **omsorg** og som taler til oss om vår Gud gjennom den fine kirkekunsten vi har fått på plass.

En kirke og en menighet som nå venter på nye medarbeidere som kan formidle inspirasjon til ny glede på veien mot målet: Det evige liv !

Asgeir Straume

Asgeir Straume ble ansatt som døveprest for Det Vestenfjelske Døveprestdistrikt i april 1981.

I vigslingsåret har han permisjon fra den stillingen og er lektor ved Bjørkåsen skole. Men samtidig er han assisterende døveprest og styrer døveprestdistriktet.

Prosjektering av Døvekirken i Bergen

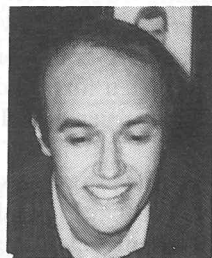
Planlegging og utforming av ny kirke for Døves menighet har vært en spennende og utfordrende oppgave for oss som har vært arkitekter. Det er helt spesielle krav som stilles til en kirke for døve. Disse kravene har vært retningsgivende for planløsning og utseende, og det har vært en spesiell glede å samarbeide med menigheten om løsningene.

Fra inngangspartiet kommer de besøkende inn på et kirketorg hvor det er plass til å snakke sammen før og etter gudstjenesten. Her er peis og hyggelig å oppholde seg. I tilknytning til dette arealet ligger sakristi, kjøkken, garderobe, toaletter og lager.

Fra kirketorget kommer vi inn i menighetssal og kirkerom. Disse to rommene kan slås sammen når det er store høytider, ellers vil en skyvevegg skille de to rommene fra hverandre.

Kirkerommet er utformet både med tanke på å gi kort avstand mellom prest og menighet, og ved at menigheten er plassert slik at folk i større grad enn før kan se hverandre. Rommet er holdt i en lys farge. Det er lagt stor vekt på å kontrollere lyset, og å unngå situasjoner med motlys mellom menighet og prest. Veggmaterialet er pusset teglstein, på golvet er det keramiske fliser, og takkonstruksjonen er av tre med lutet furupanel. Kirkerommet er til vanlig møblert for ca 100 sitteplaser.

Menighetssalen har samme materialbruk som kirken, men på golvet har vi parkett. I menighetssalen kan det dekkes til ca 50 personer for enklere sefvering. Vi håper at kombinasjonen kirketorg og menighetssal vil fungere godt i fremtiden. En plass å sitte ned og snakke sammen i tilknytning til gudstjenesten har vært et lenge følt savn for denne menigheten som kommer fra et stort geografisk område.

*Lasse Bjørkhaug i
arkitektfirmaet A4
Arkitekter har
vært utførende
arkitekt for Døve-
kirken.*

Fra vestibylen fører trapp ned til underetasjen. Underetasjen har også egen inngang fra sør. Her ligger administrasjonsavdelingen med prestekontorer, møterom og kirkebyggets tekniske rom. I tillegg har vi plass for speidere og et større areal som kan innredes for fremtidige utvidelser eller utleies. Menigheten får ved dette nybygget to tjenlige prestekontor, et møterom og plass for resepsjon. I tillegg er det spiserom, lager, toaletter og garderober.

Konstruksjonen av kirken er betong som er innvendig isolert. Etasjeskiller er av betong. I hovedetasjen er innvendig veggmateriale av teglstein i kirkerom, menighetssal og på kirketorget. Forøvrig er det brukt gipsplater som veggkledning.

Takkonstruksjonene er bygget av laminerte fagverksdragere som står synlig i kirkerommet. Disse bærer sperretak som på oversiden er kledd med kobbertekking, på undersiden med lutet furupanel.

Kirkebygget har et moderne ventilasjonsanlegg. Oppvarming skjer dels gjennom ventiliansjonsanlegget og dels ved varmekabler i golvene. Det er innstallert teleslynge i de viktigste rommene og forøvrig lagt til rette for bruk av alle tekniske hjelpemidler.

Orgelet er utformet og bygget av orgelbygger Carsten Lund, København. Orgelhuset er bygget av furu som er gitt en lasert overflate.

A4 arkitekter A/S takker for oppdraget som i det vesentlige har vært utført ved sivilarkitektene Atle Strønstad og Lasse Bjørkhaug.

Lasse Bjørkhaug

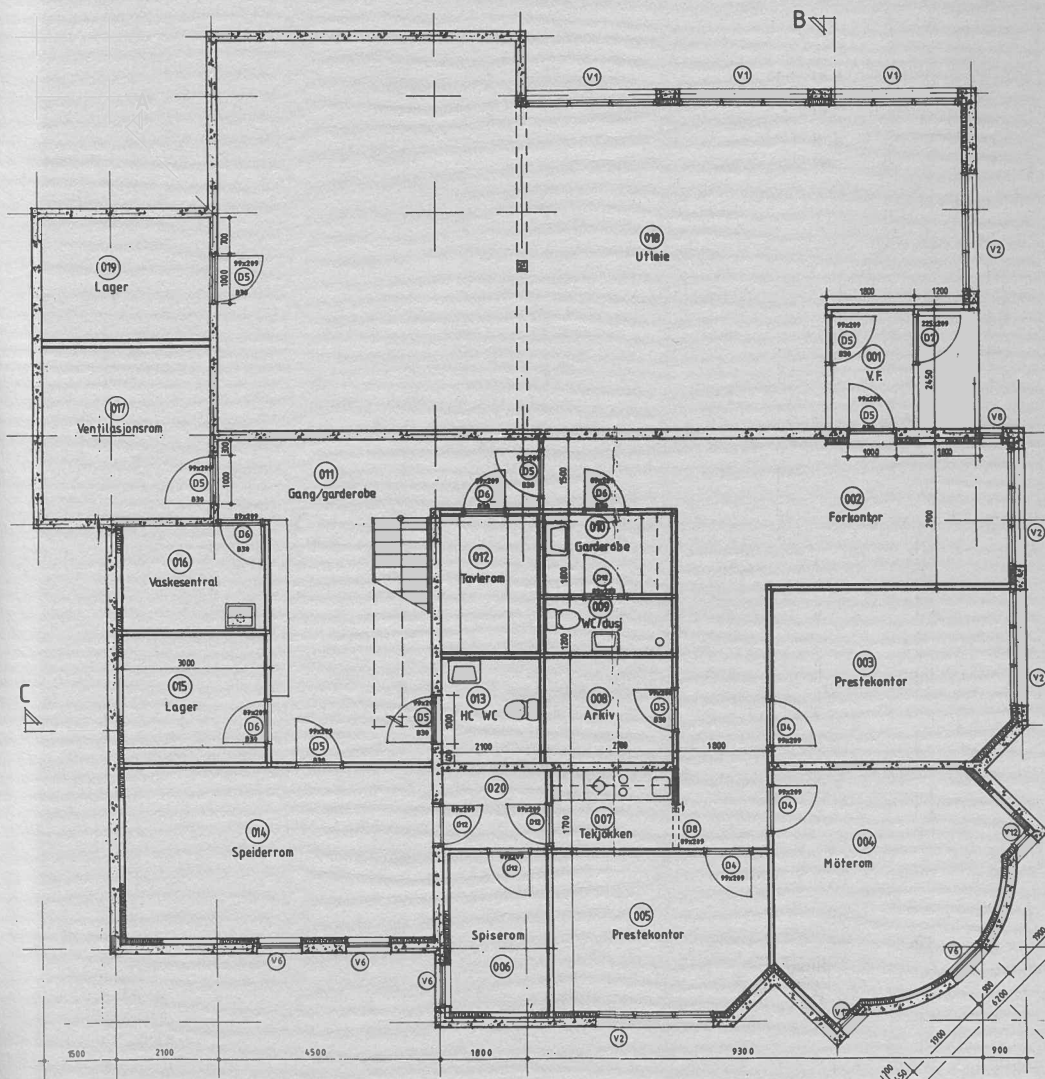
Med vårt arbeid, våre varer og tjenester står vi sammen bak oppføringen av Bergen Døvekirke:

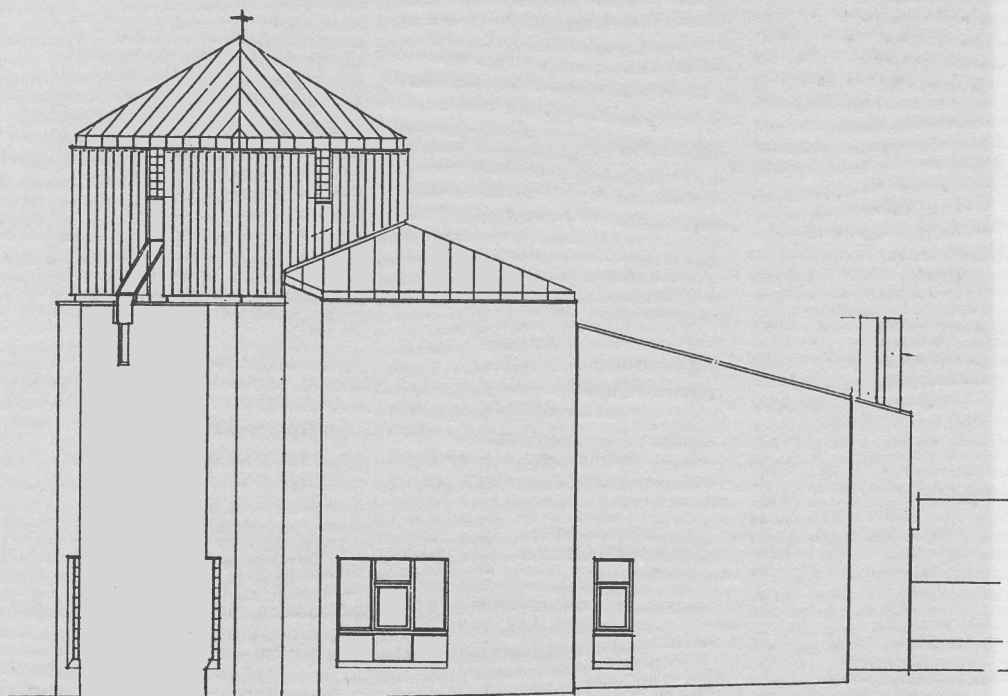
Terje Larsen A/S 5110 Frekhaug	VVS Bygg A/S Hardangerveien 21 5050 Nesttun
Bergen Betong Solheimsgt. 7 5037 Solheimsvik	Handegård og Pedersen A/S Eidsvågbakken 1 5080 Eidsvåg i Åsane
Betonggulv A/S Gåssandskiftet 5212 Søfteland	Sønnico Bergen A/S Kokstaddalen 49 5061 Kokstad
Stoltz Betong A/S Tjæreviken 5033 Fyllingsdalen	Facom A/S Svartedikerveien 19 5009 Bergen
Murmester Magne Feste Sæterstølsveien 5090 Nyborg	A 4 arkitekter Bredsgården Bryggen 5003 Bergen
Lamitech A/S 5648 Holmefjord	Per Bjørkhaug A/S Eidsvågbakken 1 5080 Eidsvåg i Åsane
Frekhaug Trevarefabrikk A/S Mjåtveitflaten 5110 Frekhaug	Miljøconsult A/S Fantoftveien 44 5032 Minde

Med vårt arbeid, våre varer og tjenester står vi sammen bak oppføringen av Bergen Døvekirke:

Anders O. Grevstad Vestre Torggt. 11/18 5015 Bergen	Byggmester Odd Ådnekvam A/S Salhusveien 5090 Nyborg
Blikk Minde A/S Conrad Mohrs vei 9 5032 Minde	Halfdan Solberg & Sønn A/S Nikolaikirkealm. 1 5003 Bergen
Nord Miljø A/S Fabrikkgt 5 5037 Solheimsvik	Malermester Olav Espeldal Tuftadalen 51 5265 Ytre Arna
Lyscopicentralen A/S Daniel Hansensgt. 11 5008 Bergen	Døves Trykkeri A/s Postboks 97 5001 Bergen

DØVES TRYKKERI A/S — BERGEN